

Malá

DĚJEPRAVA BIBLICKÁ

Starého i Nového zákona

pro
katolickou mládež nižších tříd škol obecných

Sepsal
JAN PANHOLZER

Přeložil
Dr. ANTONÍN PODLAHA

Verše
K. DOSTÁLA

S 51 obrazem v textu

Nezměněné vydání podle textu z r. 1925.

Schváleno výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 7. března 1928,
č. j. 29.177/28-I.

Cena Kč 5'20

STÁTNÍ NAKLADATELSTVÍ V PRAZE
1928.

Školní knihy, vydané Státním nakladatelstvím,
nesmějí se prodávati draže nežli za cenu, která
jest udána na titulním listě.

Všecka práva vyhrazena.

Knihtiskárna Státního nakladatelství v Praze.

Dějepis Starého zákona.

1. O stvoření světa.

Na počátku Bůh stvořil nebe a zemi. Země však byla pustá a prázdná. Byla pokryta vodou a byla na ní všude tma. I řekl Bůh: „Buď světlo!“ A učiněno jest světlo. To byl den první.

Druhého dne řekl Bůh: „Buď obloha!“ A stalo se. I nazval Bůh oblohu nebem.

Třetího dne řekl Bůh: „Shromážděte se vody v místo jedno a ukaž se sucho!“ I stalo se. Bůh nazval sucho zemi a shromáždění vod nazval mořem. Potom řekl Bůh: „Ať vyrostou ze země tráva, keře a ovocné stromy.“ Stalo se. Země se zazelenala; rostly na ní rozmanité květiny, keře a stromy.

Čtvrtého dne řekl Bůh: „Buďte světla na obloze nebeské!“ Stalo se. Na obloze zaskvílo slunce, které osvětluje a zahřívá zemi, potom zazářil i měsíc a zatřpytily se ne-sčíslné hvězdy.

Pátého dne řekl Bůh: „Ať jsou ryby ve vodě a ptáci v povětří!“ Stalo se.

Šestého dne řekl Bůh: „Ať jsou na zemi všeliká zvířata!“ I hned stalo se. Naposled Bůh stvořil člověka, kterému měli sloužiti všichni ostatní tvorové pozemští.

A viděl Bůh vše, co učinil, a bylo velmi dobré.

Sedmého dne Bůh odpočinul; požehnal dni tomu a posvětil jej.

Jak veliký a mocný jest Bůh! On jediný jest sám od sebe a nekonečně dokonalý; on stvořil všechno: nebe i zemi i vše, co jest. On jest všemohoucí, jest pánem nade vším.

Pán Bůh stvořil nebe, zemi
s ostatními tvory všemi.

2. O stvoření andělů a jejich zkoušce.

Na nebi Bůh stvořil anděly, to jest pouhé duchy, kteří mají rozum a svobodnou vůli, ale těla nemají. Měli se Bohu klaněti, jej milovati, jemu sloužiti a lidi opatrovati neboli střežiti. Tito andělé byli dobří a blažení, byli obdařeni posvěcující milostí a mnohými dokonalostmi.

Mnozí z těchto andělů zpyšněli, povstali proti Bohu, nechtěli mu již sloužiti a pravili: „Samému Bohu chceme býti

podobni; nad hvězdy Boží vyvýšíme trůn svůj.“ V hrdosti své se domnívali, že jsou jako sám Bůh, a chtěli, aby všichni tvorové jim sloužili.

I nastal na nebi veliký boj. Andělé, kteří zůstali dobrými, bojovali proti andělům zlým. Andělé pyšní byli přemoženi. Bůh je na věky zavrhl a do pekla odsoudil. Nazýváme je zlými duchy nebo ďábly. Anděly, kteří zůstali dobrými, odměnil Bůh věčnou blažeností v nebi; patří ustavičně na tvář Otce nebeského. Ctíme je jakožto svaté anděly. Tito dobří andělé nás milují a ochraňují na těle i na duši,

povzbuzují nás k dobrému a prosí za nás. Proto jim říkáme také svatí andělé strážci.

Ó, jak svatý jest Bůh! Chce a miluje jenom dobré, nenávidí zlého — hříchu. Je však také nejvyšší spravedlivý, neboť dobré odměňuje a zlé tresce, jak kdo zasluhuje. — Cti vroucně svého anděla strážce, poslouvej jeho vnuknutí a modlívej se každý den:

Anděle Boží, strážce můj,
rač vždycky být ochránce můj!

3. O stvoření lidí. O ráji.

Když Bůh chtěl šestého dne stvořiti člověka, řekl: „Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému; ať panuje nad rybami mořskými, nad ptactvem nebeským, nade všemi

zvířaty i nade vší zemí!“ I učinil ze země lidské tělo a vdechl do něho nesmrtelnou duši. Bůh dal prvnímu člověku jméno Adam, to jest muž ze země.

Bůh připravil prvnímu člověku překrásnou zahradu; říkáme jí ráj. Do této zahrady zavedl Bůh Adama a řekl jemu: „Se všelikého stromu rajského smíš jísti; ale se stromu

vědění dobrého a zlého, který jest uprostřed ráje, ať nejíš! Budeš-li s něho jísti, umřeš!“

Adam byl posud jediným člověkem na zemi. I seslal Bůh tvrdý spánek na Adama, vyňal jedno žebro z boku jeho a učinil z něho ženu. Když se Adam probudil, přivedl Bůh ženu k němu. Adam se zaradoval a dal ženě jméno Eva.

Adam a Eva byli velice šťastni. Neměli žádného hříchu, nestonali a ničeho netrpěli a také jejich tělo bylo nesmrtelné.

Ó, jak veliká jest důstojnost člověka! Bůh sám jej učinil a dal mu nesmrtelnou duši. Člověk se skládá z těla a nesmrtelné duše, která jest obrazem Božím. Jak dobrotivý byl Bůh k Adamovi a Evě! Byl pln lásky k nim; všecko dobré obdrželi z jeho ruky.

Šťastně lidé v ráji žili,
dokud hříchu prosti byli.

4. O pádu prvních lidí.

Đábel velice záviděl prvním lidem jejich štěstí a hleděl je svést ke hříchu. Použil k tomu hada; neboť had byl lstivější než všechna ostatní zvířata. Jednoho dne šla Eva blíže k zapověděnému stromu, i uzřela na něm hada. Had pravil Evě: „Proč přikázal vám Bůh, abyste nejedli se všech stromů rajských?“ — Eva odpověděla: „Jíme se všech stromů rajských; jenom s tohoto stromu přikázal nám Bůh, abychom nejedli, neboť bychom zemřeli.“ — Ale had řekl: „Nikoliv, nezemřete, nýbrž otevrou se oči vaše a budete jako Bůh.“ — Tu pohlížela Eva zvědavě na strom, ovoce se jí zalíbilo, žádostivě je utrhla a jedla. Potom dala svému muži a on také jedl. Takto po prvé neposlechli přikázání Božího; to byl první hřích.

Potom teprve poznali s hanbou, že jsou nazí. Spřítli tedy fíkové listí a udělali si zástěry. Tu se jim ukázal Bůh. Když zaslechli jeho hlas, skryli se pod stromy rajskými. Bůh však zavolal: „Adame, kde jsi?“ Adam odpověděl: „Bál jsem se tebe, poněvadž jsem nahý, a proto jsem se skryl.“ Ale Bůh řekl: „Kdo ti řekl, že jsi nahý? Zajisté jedl jsi se stromu, s něhož zakázal jsem ti jísti.“ Adam odpověděl: „Žena mi dala ovoce se stromu toho,

a jedl jsem.“ I řekl Bůh k Evě: „Proč jsi to učinila?“ Eva odpověděla: „Had mě podvedl, a jedla jsem.“

Bůh jest vševědoucí: ví všechno, minulé, přítomné i budoucí, ví i naše nejtajnější myšlenky.

Bože mocný, všechno vidíš,
všechno znáš a všechno řídíš,
kudy chodím a kde stojím,
všude pod okem jsem tvojím.
Tebe žádný neoklame,
na tebe vždy myslet máme.

5. O trestu prvního hříchu a o zaslíbení Vykupitele.

Bůh řekl k hadovi: „Že jsi to učinil, zlořečený jsi mezi zvířaty země; po prsou plaziti se budeš a zemi jísti

budeš po všechny dny života svého. Nepřátelství položím mezi tebou a ženou a mezi pokolením tvým a jejím. Ona potře hlavu tvou, a ty úklady činiti budeš patě její!“

Evě řekl Bůh: „Budeš míti mnoho starostí a soužení se svými dětmi; poddána budeš muži, a on panovati bude nad tebou!“

Adamovi řekl Bůh: „Že jsi to učinil, zlořečená budiž země pro tebe. Trní a bodláčí tobě roditi bude. V potu tváře své jísti budeš chléb, dokud se nenavrátiš do země, ze které vzat jsi; nebo prach jsi a v prach se navrátiš!“

Potom dal Bůh Adamovi a jeho ženě sukně z koží a vyhnal je z ráje.

Jediné skutečné zlé je hřích. Hřích prvních lidí přešel i se zlými následky svými také na nás, poněvadž od prvních lidí pocházíme. Nazývá se hříchem dědičným. Jediná blahoslavená Panna Maria byla uchráněna hříchu dědičného. Bůh však se smiloval nad lidmi a slíbil hned prvním lidem Vykupitele. Tento Vykupitel jest Ježíš Kristus, který potřel hlavu hadovu, to jest: ďáblovi odňal jeho moc.

Na oko jen hřích je krásný,
kdo jej páše, není šťastný.
Hříchem pozbyl člověk ráje,
musil vyznat: „Vina má je;
kdybych nebyl s ďáblem zhřešil,
s Bohem bych se věčně těšil.“

6. O Kainovi a Abelovi.

Adam a Eva měli několik synů a dcer. Nejstarší synové se jmenovali Kain a Abel. Kain byl rolníkem, Abel pastýřem. Abel byl spravedlivý a zbožný, Kain však byl zlý. Jednoho dne obětovali oba Bohu. Kain obětoval obilí a ovoce, Abel nejpěknější ovečku ze svého stáda. Bůh se díval s radostí na Abele a jeho obět, ale Kain a obět Kainova se Bohu nelíbila. Proto se rozhněval Kain na bratra a záviděl mu tak, že závistí zhubeněla tvář jeho. Bůh jej napomínal a pravil mu: „Kaine, proč ses rozhněval, a proč opadla tvář tvoje? Budeš-li dobře činiti, budeš odměněn, pakli zle budeš činiti, ihned potrestán budeš. Přemáhej hněv svůj!“ Ale Kain nedbal výstražného hlasu Božího.

Jednoho dne řekl bratru svému na oko přívětivě: „Pojďme spolu na pole!“ A když byli na poli, povstal Kain proti bratru a zabil ho.

I řekl Bůh Kainovi: „Kde jest Abel, bratr tvůj?“ Kain odpověděl: „Nevím. Zdali jsem já strážcem bratra svého?“ Bůh však řekl: „Co jsi učinil? Krev bratra tvého volá ke mně ze země. Protož zlořečený budeš na zemi. Až ji budeš zdělávati, nedá tobě úrody. Tulákem a poběhlíkem budeš na zemi!“ — I zvolal Kain pln zoufalosti: „Větší jest hřích můj, než abych odpuštění zasloužil!“

Pane Bože, nechci Kainem být,
podle vůle tvé vždy budu žít,
každému tvé lásky budu přát,
tebe a své bratry milovat.

7. O nábožném Noemovi.

Zlých lidí na zemi neustále přibývalo; nemyslí na nic jiného, než na věci hříšné. I řekl Bůh: „Lidé nejsou toho hodni, by žili na zemi; vyhladím je se země, neboť jsou zlí. Dám jim ještě 120 let času, aby se polepšili.“

Mezi těmito bezbožnými lidmi žil Noe. Byl to muž spravedlivý, dokonalý a bohabojný. Měl tři syny: Séma, Cháma a Jafeta. Noe našel milost před Bohem. I řekl Bůh k němu: „Učiň sobě ze dřeva koráb. Ať je 300 loktů dlouhý, 50 loktů široký a 30 loktů vysoký. Svrchu udělej okno, v boku dveře. Uvnitř udělej tři poschodí. Všecky skuliny uvnitř i z venku vymaž smolou. Nebo hle, pošlu potopu na zemi a zahubím všecko, co na ní žije. Ty však a všickni tvoji vejdete do korábu. Také ze všech živočichů vezmeš do korábu po páru, z čistých zvířat však vezmeš po sedmi párech. Vezmeš také s sebou do korábu potravu pro sebe i pro zvířata.“

Noe učinil všecko, co mu Hospodin rozkázal. Dlouho stavěl koráb a napomínal lidi ku pokání. Ale lidé nedbali jeho napomínání, jedli a pili, ženili se a vdávali.

„Synu můj! Jestliže by tě lákali hříšníci, nepřivoluj jim; nebo nohy jejich ke zlému běží!“ (Přisl. 1., 10. 16.)

Byť všichni moji druzi
hříchu sloužili,
chci tobě věren zůstat,
Bože roznílý!

8. O potopě.

Když lidé se nepolepšili, řekl Bůh k Noemovi: „Vejdí ty a všichni tvoji do korábu i se zvířaty!“ I učinil tak Noe. Bůh sám zavřel dveře korábu. I provalila se voda

z hloubky zemské, a průtrž mračen trvala čtyřicet dní a nocí. Všecko bylo pod vodou, ale koráb se pozdvihl a plul po vodě.

I zahynulo všecko, co na zemi žilo, lidé i zvířata. Zachráněn byl jenom Noe a ti, kdo s ním byli v korábě.

Voda trvala na zemi 150 dnů. I seslal Bůh na zemi teplý vítr. Vody ubývalo a koráb se zastavil na jedné hoře.

Když země oschla, nařídil Bůh Noemovi: „Vyjdi z kórábu ty i všichni tvoji i všechna zvířata!“ Potom Noe obětoval Bohu obět. Děkoval tím Bohu za to, že jej zachránil. Hospodinu se obět líbila i učinil duhu na obloze. Noemovi

a synům jeho Bůh požehnal a pravil: „Duha tato bude vám znamením, že již nikdy nebude takové potopy na zemi.“

Kdo je oddán Bohu,
nemusí se chvět,
byť se proti němu
bouřil celý svět.

9. O stavění věže babylonské.

Potomci Noemovi se velmi rozmnožili a mnozí z nich upadli opět do hříchův. I nemohli déle všichni bydliti v jedné krajině. Dříve však, než se rozešli, pravili: „Pojďte, postavme město a věž, jejíž vrchol by dosahoval až k nebi, a tak oslavme jméno své!“ Ale Bůh zmařil jejich pyšné počínání. Řekl: „Hle, jeden je lid a jeden jazyk všem!

Zmatme jazyk jejich, aby nikdo nerozuměl hlasu bližního svého!“ — I musili přestatí stavěti a rozptýlili se po celé zemi. Místo, kde začali stavěti město, nazývá se Babel, to jest zmatení, protože tam zmaten byl jazyk jejich.

Lidé zapomněli ponenáhu docela na Boha, až stali se z nich modláři. Klaněli se slunci, měsíci a hvězdám. Anž i lidem a zvířatům se klaněli jako bohům, dělali si obrazy a sochy a klaněli se jim. Při tom se dopouštěli hrozných nepravostí.

Ať si lidé co chtějí myslí, činí, píší —
nad Boha se nikdy nikdo nepovýší.

10. O vyvolení Abrahama.

Mezi množstvím bezbožných lidí žil nábožný a ctnostný muž jménem Abraham. Hospodin řekl k němu: „Vyjdi ze své země a z příbuzenstva svého a pojď do země, kterouž ukáži tobě! Učiním tě praotcem velikého národa a požehnám tobě; v tobě budou požehnána všechna pokolení země!“

I vyšel hned Abraham se svou manželkou Sárrou a bratrovcem svým Lotem, se svými služebníky, děvečkami a stády. Přišel do země Kanaan. Byla to země velice úrodná. Všeho tam bylo dosti, zvláště mléka a medu. Tam se ukázal Bůh opět Abrahamovi a pravil: „Tuto zemi dám tobě a potomkům tvým!“

Z vděčnosti za to Abraham vystavěl oltář a obětoval Hospodinu na poděkování.

Bože, kéž bych hoden byl,
abys mne si vyvolil,
abych se ti líbil do skonání,
abych vždycky měl tvé požehnání.

11. O pohostincstí Abrahamově. O příslibení syna Abrahamovi.

Jednou v poledne seděl Abraham u dveří stanu svého. I spatřil přicházeti cestou tři cizince. Sel jim vstříc, pozdravil je a pravil: „Pane, našel-li jsem milost před očima tvýma, zastav se u služebníka svého! Přinesu vody a umyjí

nohy vaše. Odpočiňte si pod tímto stromem! Přinesu vám chleba a až se posilníte, můžete jíti dále!“ I řekli jemu: „Učiň, jak jsi pravil!“ Abraham pospíšil tedy do stanu a pravil Sáře: „Napec rychle chlebů z mouky nejlepší!“ Sám pak vzal ze stáda tele a poručil je zabiti a připraviti k jídlu. Potom přinesl mléko, máslo a maso a předložil cizincům. Zatím co oni jedli, stál pod stromem a posluhoval jim. Když pojedli, řekl nejvzácnější z nich: „Ode dneška za rok k tobě opět přijdu; pak bude míti Sára, manželka tvá, syna.“

I poznal Abraham, že Hospodin sám se dvěma anděly v podobě cizinců dal se od něho pohostiti.

Bože, kéž bys hostem mojím byl,
jak rád bych tě vlídně obsloužil!
Ale zatím, dřív než přijdeš sám,
budu laskav každému, kdo přijde k nám.

12. O narození a obětování Isáka.

Jak Hospodin Abrahamovi slíbil, obdržela Sára syna. Abraham dal mu jméno Isák. Chlapec odrostl, byl hodný a rodiče ho měli velmi rádi.

Bůh však chtěl zkoušeti Abrahamovu poslušnost. Ukázal se mu a pravil: „Abrahame, vezmi svého jednorozeného syna Isáka, kterého miluješ, jdi na horu Moria a tam mi ho obětuj jako obět zápalnou!“ Abraham ihned vstal, nasekal dříví k oběti zápalné, naložil je na osla, vzal s sebou dva služebníky a svého syna Isáka a šel na místo, na které mu Bůh poručil. Třetího dne spatřil z daleka horu, i řekl služebníkům: „Počkejte zde; já a pachole půjdeme na horu a budeme se klaněti Bohu.“ I vzal dříví a vložil je na Isáka; sám pak nesl nádobu s ohněm a meč. A když šli spolu, řekl Isák: „Otče, hle, máme oheň a dříví, ale kde jest obět zápalná?“ Otec odpověděl: „Bůh se postará o zápalnou obět, synu můj!“

Když přišli na vrchol hory, Abraham vystavěl z kamenů oltář. Nakladl na oltář dříví, pak svázal syna svého Isáka a položil jej na dříví. Již vztáhl Abraham ruku svou s nožem, aby zabil Isáka; a hle, v tom okamžiku anděl Hospodinův

se objevil a zvolal: „Abrahame, nevztahuj ruky své na pachole a nečiň mu nic zlého! Nyní jsem poznal, že se bojíš Boha, a že bys pro něho nebyl ušetřil ani jediného syna svého.“

Když pak Abraham se ohlédl, spatřil skopce, který vězel za rohy v trní; toho vzal a obětoval místo svého syna. Anděl Hospodinův pak volal po druhé s nebe a

pravil: „Toto praví Hospodin: Že jsi to učinil a neušetřil pro mne ani syna svého jediného, požehnám tobě a rozmnožím potomky tvé jako hvězdy na nebi a jako písek na břehu mořském. A v jednom z potomků tvých požehnání budou všichni národové země.“

Pln radosti a vděčnosti navrátil se Abraham s Isákem a oběma služebníky domů.

Boha máme milovati více než všechno na světě.

Abraham, ač syna miloval,
přece jej Bohu v obět dal.
Bože milý, jak si budeš přát,
všeho chci se zřeknout, všechno chci ti dát.

13. O Josefovi a jeho bratřích.

Bůh daroval Isákovi syna, který se jmenoval Jakob. Jakob měl dvanáct synů. Nejhodnější z nich byl Josef. Otec jej miloval více než ostatní syny a dal mu udělati pestrý šat. Když bylo Josefovi šestnáct let, pásával se svými bratry stáda otce svého. I viděl jednou, že jeho bratři učinili něco velmi zlého. Pověděl to upřímně svému otci. Chtěl, aby se polepšili. Ale bratři rozhněvali se na něho a již s ním ani laskavě nepromluvili.

Jednou měl Josef podivný sen a vypravoval jej svým bratrům. Privil: „Slyšte sen můj, který jsem měl! Zdálo se mi, že jsme vázali snopy na poli. Snop můj povstal a stál, a vaše snopy klaněly se mu.“ I odpověděli bratři jeho: „Chceš snad býti naším králem, a my tobě máme býti poddáni?“ A nenáviděli ho ještě více.

K tomu Bůh mi bratra, sestru dal,
bych je víc než jiné lidi miloval.

14. Kterak byl Josef od svých bratrů prodán.

Brzy potom odešli bratři Josefovi se stády daleko od domu otcova. Josef zůstal s otcem doma. I řekl k němu Jakob: „Jdi a podívej se, jak se daří bratrům a stádům jejich, a dones mi zprávu.“ Josef se vydal ihned na cestu.

Když jej bratři z daleka spatřili, pravili mezi sebou: „Hle, snář přichází! Zabijeme jej a řekneme: dravá zvěř jej sežrala. Potom uvidíme, co mu pomohou jeho sny.“ Ale Ruben, nejstarší bratr, řekl: „Nezabíjejte ho a neprolévejte jeho krve, ale uvrzte jej živého do této studny!“ Chtěl jej potom tajně vytáhnouti a přivésti k otci domů.

Když tedy přišel Josef, svlekli mu pestré roucho a hodili jej do staré studny, ve které právě nebylo vody. Potom se posadili k jídlu. Ruben odešel.

Když bratři jedli, spatřili cizí kupce, kteří vezli na velbloudech rozličné zboží do Egypta.

I řekl Juda bratrům svým: „Co nám prospěje, zabijeme-li bratra svého? Lépe bude, prodáme-li jej, aby ruce naše nebyly poskvrněny krví jeho.“ Bratři mu přisvědčili, vytáhli Josefa ze studny a prodali jej kupcům za 20 stříbr-

ných. Josef plakal a prosil, ale nadarmo. Kupci jej odvedli do Egypta.

Když Ruben se vrátil a pacholete nenalezl, rmoutil se velice. Ostatní bratři však zabili kozelce a omočili v krvi jeho sukni Josefovu. Pak poslali posla k otci, aby mu řekl: „Tuto sukni jsme našli; pohleď, jest-li to sukň syna tvého čili ne!“ Otec poznal sukni a zvolal: „Sukň syna mého jest to; dravá zvíř sežrala Josefa!“ Bolestí roztrhl roucha svá, oblekl se v roucho smutečné a oplakával hořce syna svého.

Zradili jste bratra, selhali jste otci —
neujdete, bratři, trestající moci.

15. Josef byl odveden do Egypta a tam nevinně do žaláře uvržen.

Kupci přivedli Josefa do Egypta a prodali jej Putifarovi, veliteli stráže královské. Josef sloužil pánu svému věrně. Ale po nějakém čase byl křivě obžalován a uvržen do žaláře. Ale Bůh neopustil Josefa ani v žaláři a učinil, že si jej žalářník zamiloval. Žalářník svěřil mu i dozor nade všemi vězni. I přihodilo se, že nejvyšší číšník a nejvyšší pekař krále egyptského Faraona provinili se proti pánu svému a do téhož žaláře byli uvrženi. Jednou ráno zpozoroval Josef, že oba jsou velmi smutni. Tázal se jich útrpně: „Proč jste tak smutni?“ Oni odpověděli: „Sen jsme měli a není, kdo by nám jej vyložil!“ Josef řekl: „Zdali nepochází vykládání snů od Boha? Povězte mi, co se vám zdálo!“

Tu nejprve nejvyšší číšník vypravoval svůj sen a pravil: „Viděl jsem ve snu vinný kmen; na něm byly tři ratolesti a na těch uzrávaly hrozny. I vytlačil jsem hrozny do číše královny a podal jsem číši králi.“ Josef odpověděl: „Po třech dnech povolá tě král zase k tvému úřadu. Vzpomeň si potom i na mne, až se ti dobře povede, a pros krále, by mne vysvobodil z tohoto žaláře; neboť jsem nevinně do něho uvržen.“ Když nejvyšší pekař viděl, že Josef sen moudře vyložil, vypravoval i on svůj sen: „Zdálo se mi, že jsem nesl tři koše mouky na hlavě. Ve vrchním koši bylo všelike pečivo a ptáci jedli z něho.“ Josef odpověděl: „Po třech dnech král dá tě oběsiti a ptáci budou pojídati maso tvé.“

Třetího dne potom byly narozeniny královny. Král dal vystrojiti velikou hostinu. Při hodování rozpomenul se na nejvyššího číšníka a na nejvyššího pekaře. Číšníka dosadil opět na jeho místo, pekaře však dal oběsiti na šibenici. Číšníkovi se vedlo dobře, ale na Josefa zapomněl.

Musíš-li trpěti bez viny,	Pán zkouší tě, vše promění
nezoufej! Bůh ví příčiny!	a nevinu tvou odmění.

16. O Josefově povýšení. ●

Po dvou letech měl král podivný sen. I povolal ráno vykladače snů a vypravoval jim svůj sen, ale nikdo nemohl

mu ho vyložit. Tu teprve číšník vzpomněl si na Josefa a pravil: „V žaláři jest jinoch, který mně a nejvyššímu pekaři sny vyložil, a vyplnilo se, co předpověděl.“

Král rozkázal ihned Josefa ze žaláře přivést. I řekl jemu král: „Měl jsem sny a není, kdo by mi je vyložil. Slyšel jsem, že umíš sny moudře vykládati.“ Josef odpověděl: „Nikoliv já, ó králi, ale Bůh může sen dobře vyložit.“

Farao tedy vypravoval svůj sen a pravil: „Zdalo se mi, že stojím na břehu řeky Nilu. Tu vystoupilo z vody sedm

krav velmi pěkných a tučných, a pásly se v trávě na břehu. Hned za nimi vyšlo z vody jiných sedm krav šeredných a hubených, a ty sežraly a pohltily oněch sedm pěkných a tlustých krav, ale byly i potom hubené jako před tím. V tom jsem se probudil. Když jsem opět usnul, měl jsem druhý sen: Sedm plných a pěkných klasů vyrostlo na jednom stéble; potom vyrostlo jiných sedm klasů tenkých a prázdných, a pohltily sedm klasů plných.“

Josef odpověděl: „Sedm tučných krav a sedm plných klasů znamená sedm úrodných let; sedm hubených krav a

sedm prázdných klasů znamená sedm let neúrodných. Tehdáž bude hlad trápiti celou zemi. Proto ať vyhledá král muže moudrého a příčinlivého a ustanoví jej nad celou zemi. Ten ať shromažďuje obilí, které bude zbývati v sedmi úrodných letech, a ať je skládá do sýpek, aby lidé měli zásobu obilí, až nastanou léta neúrodná!“

Tato rada se líbila králi i všem jeho dvořanům. I řekl král: „Zda nalezneme muže moudřejšího, nežli jsi ty? Hle, ustanovuji tě nad vší zemi egyptskou a rozkazů tvých všechen lid bude poslouchati. Já tebe budu převyšovati toliko trůnem královským.“ I sňal prsten s ruky své a dal na ruku Josefovi, oblekl jej v drahocenné roucho a kolem krku dal mu zlatý řetěz. Potom jej dal voziti ve voze královském a služebníkovi svému kázal před ním volati, by všichni jemu se klaněli.

Kdyby zlé ti chtěli
všichni zlosyni —
Pán Bůh z jejich trnů
růže učiní.

Važ si darů Božích,
vždy je opatruj,
když jsou časy dobré,
na zlé pamatuj!

17. O příchodu bratrů Josefových do Egypta.

Jak Josef předpověděl, nastalo skutečně sedm úrodných let. Josef dal stavěti veliké sýpky a shromažďovati v nich přebytečné obilí. Ale potom přišlo sedm let neúrodných a všude panoval veliký hlad. Lid v Egyptě volal ke králi o chléb. I odpověděl jim král: „Jděte k Josefovi a cokoliv vám řekne, učiňte!“ I otevřel Josef sýpky a všichni obyvatelé Egypta dostali obilí.

I z jiných zemí přicházeli lidé do Egypta kupovat obilí. Také Jakob řekl synům svým: „Jděte do Egypta a nakupte obilí, kolik potřebujeme, bychom hladem nezemřeli!“ I šlo deset bratrů Josefových do Egypta. Nejmladšího syna Benjamina nechal si otec doma, by nepřihodilo se mu cestou nic zlého.

Bratři Josefovi přišli šťastně do Egypta. Tu předstoupili před Josefa a hluboce před ním se poklonili, ale nepoznali ho. Josef však je ihned poznal. Ale choval se

k nim, jako by jich neznal a tázal se jich: „Odkud jste přišli?“ Bratři odpověděli: „Přišli jsme ze země Kanaan nakoupit obilí.“ Josef však tvářil se na oko přísně a pravil: „Vyzvědači jste a přišli jste si prohlédnout naši zemi!“ Ulekli se a odpověděli: „Nikoli, pane! My, služebníci tvoji, jsme pokojní lidé a nezamýšlíme ničeho zlého. Je nás dvanácte bratrův; nejmladší zůstal doma u otce, druhého již není na živě.“ Ale Josef odpověděl: „Zkusím vás, mluvíte-li pravdu. Jste-li pokojní lidé, ať jeden z vás zůstane svázán v žaláři. Vy ostatní pak odejděte domů s nakoupeným obilím a přiveďte ke mně svého nejmladšího bratra.“

I pravili bratři mezi sebou: „Zasloužili jsme, co trpíme, neboť jsme se prohřešili proti bratru svému. Viděli jsme úzkost duše jeho, když nás prosil, a nevyslyšeli jsme ho. Hle, proto na nás přišlo toto soužení.“ Domnívali se, že jim Josef nerozumí, protože mluvil s nimi skrze tlumočnicka. Josef však rozuměl všemu, odvrátil se a plakal. Pak dal Simeona před očima jejich svázati a do žaláře odvésti. Služebníkům svým rozkázal, aby naplnili pytle jejich obilím a peníze jednoho každého aby dali do pytle jeho. Bratři naložili obilí na osly a ubírali se domů.

Doma vypravovali otcí všecko, co se jim přihodilo. Když pak obilí vysypali, našel každý peníze své při vrchu pytle. I ulekli se všichni a Jakob řekl: „Vy mne připravíte ještě o všechny děti mé. Josefa není na živě, Simeon jest ve vězení a nyní i Benjamin chcete odvésti! Nepustím ho s vámi do Egypta; kdyby se mu něco zlého přihodilo, přivedli byste šediny mé bolesti do hrobu.“

Kdo činí zlé, sám sobě léčku strojí:
Vždy proti němu vina jeho stojí.

18. O Benjaminově cestě do Egypta.

Obilí z Egypta přinesené bylo ztráveno, ale hlad posud trápil velice. Řekl tedy Jakob synům svým: „Jděte zase do Egypta a nakupte potravu!“ Ale jeden z bratří, Juda, odpověděl: „Muž onen řekl nám přísně: Neopovažte se předstoupiti před tvář mou, nepřivedete-li s sebou svého

bratra nejmladšího. Ať tedy jde pachole s námi, bychom nepřišli o život. Já za něho ručím. Nepřivedu-li ho nazpět, dávej vždycky vinu mně.“ I řekl otec: „Nemůže-li tedy jinak býti, učíňte, jak chcete. Vezměte s sebou z nejlepších plodin naší země a odevzdejte je muži onomu darem. Vezměte také dvakráte tolik peněz s sebou a mimo to i peníze, které jste našli v pytlích; snad se tam dostaly omylem. Kéž Bůh všemohoucí nakloní vám muže onoho, aby propustil vašeho uvězněného bratra i tohoto Benjamina!“

I přišli bratři k Josefovi. Když Josef je spatřil a Benjamina s nimi, poručil správci domu: „Zaveď tyto muže do domu a dej vystrojiti hostinu, neboť budou se mnou obědvati!“ Správce učinil, jak mu bylo poručeno. Bratři se ulekli a pravili: „Jsme sem zavedeni pro peníze, které jsme našli v pytlích! Chtějí nás obvinit z krádeže a učiniti nás otroky!“ Počali správci se omlouvati. Ale správce odpověděl: „Nebojte se!“ Potom přivedl k nim Simeona a dal jim donésti vody, aby si umyli nohy.

V poledne přišel Josef. Bratři se mu poklonili až k zemi a podali mu přinesené dary. Josef je laskavě pozdravil a pravil: „Ještě-li jest živ a zdráv váš starý otec, o kterém jste mi vypravovali?“ Bratři odpověděli: „Živ jest otec náš a zdráv.“ Potom Josef pohlédl na Benjamina a řekl: „Tento-li jest bratr váš nejmladší, o kterém jste mně pravili? Bůh ti žehnej, synu můj!“ I odešel do svého pokoje a plakal neboť srdce jeho bylo dojata. Když pak si umyl tvář a upokojil se, přišel opět a poručil: „Noste jídla!“ Když bylo jídlo na stole, posadil Josef bratry za stůl podle stáří; tomu se bratři velice divili. I jedli a pili a byli veseli.

19. Kterak Josef zkoušel své bratry.

Po hostině rozkázal Josef svému správci: „Naplň pytle jejich obilím a peníze každého z nich dej navrch do pytle. Nejmladšímu pak mimo to dej do pytle i mou stříbrnou číši!“ Tak se stalo. Druhého dne ráno bratři vydali se na cestu domů. Když byli za městem, zavolal Josef svého správce a pravil mu: „Jdi a dohoň muže ony! Až je dohoníš, řekni:

Proč jste se odměnili zlým za dobré? Číše, kterou jste ukradli, jest číše, ze které pije pán můj. Velmi zlou věc jste učinili.“

Správce je dohonil a mluvil k nim tak, jak mu bylo poručeno. Bratři odpověděli: „Jakže? My že jsme spáchali v domě pána tvého krádež? Ten, u něhož bude číše nalezena, ať umře a my ostatní všichni budeme otroky pána tvého!“ Správce odpověděl: „Staň se, jak jste pravili!“ Všichni tedy složili s oslů pytle a rozvázali je. A hle, v pytli Benjaminově nalezena byla číše. I roztrhli bolesti roucha svá, naložili obilí opět na osly a navrátili se do města.

Juda vedl bratry k Josefovi, a všichni se poklonili až k zemi. I řekl jim Josef: „Proč jste to učinili?“ Juda odpověděl: „Neviny své dokázati nemůžeme. Bůh nás spravedlivě trestá za naši nepravost. Hle, všichni jsme tvoji otroci!“ Josef však pravil: „Nikoliv! Jen ten, kdo ukradl číši, ať jest služebníkem mým; vy pak odejděte svobodni k otci svému.“ Tu vypravoval Juda, jak nerad otec nechal Benjaminu jíti s nimi a pravil: „Přijdu-li domů bez pacholete, připravíme otce bolesti do hrobu. Já jsem si jej vzal na starost. Proto zde zůstanu a budu otrokem tvým místo něho; Benjaminovi však rač dovoliti, by se směl vrátiti s bratry svými.“

Kdo své hříchy uznává, k odpuštění dozrává.

20. Kterak Josef dal se poznati bratrům svým.

Josef poznal, že bratři jeho nechtějí otci svému způsobiti již žádné bolesti a že se úplně polepšili. Proto rozkázal, aby všichni Egypťané vyšli z pokoje. Plakal a pravil: „Já jsem Josef! Ještě-li otec můj živ jest?“ I ulekli se bratři tak, že nemohli ani slova odpověděti.

Josef však řekl jim laskavě: „Přistupte ke mně! Já jsem Josef, bratr váš, kterého jste prodali do Egypta. Nebojte se proto; nebo k vůli vám poslal mne Bůh do Egypta, byste měli pokrm a neumřeli hladem. Ne proto jsem se dostal do země té, že vy jste se tak uradili, ale že tak chtěl Bůh, který mne učinil knížetem nad celou zemí egyptskou.

Pospěšte nyní k otci mému a řekněte mu: Josef, syn tvůj, vzkazuje tobě: Bůh učinil mne pánem celé země egyptské přijď ke mně a neprodlévej! Bydliti budeš v krajině Gessen blízko mne se všemi svými. Tam tebe budu živiti, neboť ještě pět let bude trvati hlad.“

Pak objal Josef Benjamina a plakal; také Benjamin plakal radostí. Potom políbil všechny bratry své. Teprve

nyní bratři se osmělili mluvit s Josefem. Josef jim dal vozy a pokrmy na cestu a mnoho darů pro ně i pro otce.

Vinníkům svým odpouštět, to je vzácné ctnosti květ.

21. O Jakobově cestě do Egypta a jeho smrti.

Bratři se navrátili plni radosti do země Kanaan k otci svému a pravili: „Josef, syn tvůj, jest živ a panuje nade vsí zemí egyptskou!“ Když to Jakob uslyšel, nechtěl tomu uvěřiti. Teprve když mu všechno vypravovali a když spatřil královské vozy a dary, řekl: „Dosti mi jest, že Josef, syn můj, jest živ. Půjdu, bych jej uviděl, dříve než umru.“

I vydal se Jakob ihned na cestu. Juda pospíšil napřed a oznámil Josefovi, že otec přichází. Josef dal zapřáhnouti do vozu a jel naproti otci. Když jej uzřel, objal jej, líbal a plakal radostí.

Jakob pravil: „Již rád umru, když jsem uzřel tvář tvou.“ Také král egyptský radoval se z toho, že přišel Josefův otec a bratři a dal jim obydlí v bohaté krajině gessenské.

Jakob byl v Egyptě živ ještě 17 let. Když pozoroval, že se blíží jeho smrt, zavolal k sobě Josefa a ostatní syny a řekl jim: „Pochovejte mne v zemi Kanaan s předky můmi!“ Potom dal jim požehnání a skončil. Josef jej oplakával a dal tělo jeho pomazati vonnou mastí. Potom odebral se s bratry do země Kanaan a pochovali tam otce svého.

Josef byl živ 110 let. Když se přiblížil konec života jeho, pravil svým bratrům: „Po mé smrti Bůh dopustí na vás trápení a soužení a potom uvede vás do země, kterou zaslíbil Abrahamovi, Isákovi a Jakobovi.“ Potom umřel; i pomazali tělo jeho vonnou mastí a položili je do rakve.

Cti otce svého, miluj matku svou,
učíš jim starost blaženou.

22. O Mojžíšově narození.

Z potomků Jakobových vznikl veliký národ. Poněvadž Jakob jmenoval se jinak také Israel, říkalo se jim Israelští. V Egyptě byl již nový král Faraó, který Josefa neznal. Tento král řekl Egyptským: „Hle, lid israelský jest četný a silnější nežli my. Trapme je, by se nemnožili a nespojili s nepřáteli našimi, kdyby nastala proti nám válka!“ I ustanovil nad Israelskými dozorce, kteří je nutili k těžkým pracím. Později nařídil, aby každý chlapeček, který se Israelským narodí, hozen byl do řeky.

I byla jedna matka, která svého synáčka tři měsíce skrývala, by ho na živu zachránila. Ale déle ho již skrývat nemohla. I vzala koš upletený z rákosí, omazala jej smolou a vložila do něho své dítě. Potom dala koš s dítětem

do rákosí u břehu řeky. Sestra dítěte stála opodál a pozorovala, co se s ním stane. Tu přicházela právě dcera Faraonova, by se v řece koupala. Spatřila koš v rákosí, i poslala jednu ze svých služebnic, aby jej přinesla. A když uzřela v něm dítě, pravila útrpně: „Toto jest zajisté dítko israelské!“ Tu přiběhla sestra dítěte a pravila dceři královské: „Chceš, abych šla a zavolala ženu israelskou, která by toto dítě vychovávala?“ Dcera královská odpověděla: „Jdi!“ Dívka zavolala

svou matku. Té pak dcera Faraonova řekla: „Vezmi toto pachole a vychovávej je; dám ti za to, co zasloužíš!“ I vzala si matka pachole a vychovávala je. Když chlapec poněkud vyrostl, přivedla jej dceři královské. Dcera královská vzala si jej za syna a dala mu jméno Mojžíš, to jest: z vody vytažený.

23. Kterak Bůh povolal Mojžiše.

Mojžíš vyrostl v královském paláci a byl vyučen ve všech vědách. Když byl již dospělým mužem, viděl, kterak Egypťští utiskují Israelské. I ujímal se svých krajanův. Ale

když se to dověděl Faraó, chtěl Mojžíše usmrtiti. Utekl tedy Mojžíš z Egypta a přišel do země madiánské. Tam pásł po čtyřicet let stáda kněze Jethra.

Mojžíš hnal jednoho dne stádo dále na poušť i přišel až k hoře Horeb. Tam se mu ukázal Hospodin v plameni, který vycházel z hořícího keře. Mojžíš přistoupil ku keři. Tu zvolal Hospodin: „Nepřistupuj sem! Sezuj obuv

s nohou svých, neboť místo, na kterém stojíš, země svatá jest! Já jsem Bůh otců tvých.“

I zakryl Mojžíš tvář svou a neodvážil se pohlédnouti na Boha. Hospodin pak mluvil dále: „Viděl jsem trápení lidu svého v Egyptě a slyšel jsem volání jeho. Chci jej vysvoboditi z rukou Egyptanův a zavéstí jej do země, která oplývá mlékem a medem. Tebe pak chci poslati k Faraonovi, bys vyvedl lid můj z Egypta. Já budu s tebou.“ Mojžíš odpověděl: „Neuvěří mi ani Israelští, ani Faraó a řeknou: Neukázal se tobě Hospodin.“

I řekl Bůh: „Hoď hůl, kterou držíš v ruce, na zem.“ Mojžíš hodil hůl na zem, a hle, hůl se proměnila v hada,

tak že Mojžíš strachem utíkal. Hospodin však rozkázal jemu „Vztáhni ruku a chyt hada!“ Mojžíš tak učinil, a had se proměnil zase v hůl. Hospodin řekl: „Tento zázrak a ještě jiné zázraky učiníš před Israelskými, by tobě uvěřili.“

Šel tedy Mojžíš do Egypta. Bůh poručil Aronovi, bratru jeho, by šel Mojžíšovi vstříc. Mojžíš mu vypravoval všechno, co řekl Hospodin. I šli oba k Israelským a shromáždili starší lidu. Áron jim pověděl všechno, co Hospodin řekl Mojžíšovi. I uvěřil jim lid a klaněl se Hospodinu.

„Volej ke mně, a vyslyším tě!“ praví Hospodin. (Jer. 33., 3.)

24. O desíti ranách egyptských.

Mojžíš a Aron šli k Faraonovi a řekli mu: „Toto praví Hospodin, Bůh israelský: Propuště lid můj, aby mně obě-

toval na poušti!“ Ale Faraó odpověděl: „Kdo jest Hospodin, abych poslechl hlasu jeho? Neznám Hospodina a Israelských nepropustím!“ I rozkázal dozorcům, aby Israelským ukládali ještě těžší práce.

K rozkazu Božímu Mojžíš a Aron šli opět k Faraonovi. Áron hodil hůl svou na zem, a hůl se proměnila v hada. Ale srdce Faraonovo se neobměkčilo, a Israelských nepustil.

Proto poslal Bůh na Faraona a lid egyptský deset ran: Voda v řece se proměnila v krev, shnila a ryby zhynuly. Pak se ukázalo nesmírné množství žab. Roje protivných komárů trápily lidi i dobytek. Ukázaly se nesčetné mouchy, které působily strašné bolesti. Pak poslal Bůh mor na dobytek, a všecken dobytek Egyptanů zhynul; dobytek Israelských však nezahynul. Potom seslal Bůh na lidi i zvířata puchýře a vředy. Hrozná krupobití zničilo všecko, co rostlo na polích, a zpřeráželo stromy; ale v zemi Gessen, kde bydleli Israelští, kroupy nepadaly. Potom přiletěly kobylky a sežraly všecko, co bylo zelené a pozůstalo po krupobití. Hrozná tma nastala v celé zemi a trvala tři dni, ale v zemi Gessen bylo světlo. Konečně pomřelo všecko prvorozené Egyptských. Kdykoliv některá z těchto ran na zemi egyptskou přišla, prosil Faraó Mojžíše, by se modlil k Bohu za její odvrácení a sliboval, že propustí lid. Jakmile však rána pominula, zatvrdil opět srdce své a slibu svého nevyplnil, až zase přišla nová rána.

Kdo Božích poslů slyšet nechce, sám sebe těžkou ranou tresce.

25. O beránku velikonočním a o tom, kterak Israelští vyšli z Egypta.

Bůh řekl Mojžíšovi a Áronovi: „Řekněte všemu lidu israelskému: Čtrnáctého dne měsíce tohoto každý hospodář ať k večeru zabije beránka bez poskvrny a připraví jej k jídlu, ale ať nezlomí kostí jeho. Krví pak jeho ať pomaže z venku dveře domu svého. Maso upečete na ohni a budete ho požívat v oné noci s hořkými bylinami a přesným (nekvašeným) chlebem. Až jej budete jísti, ať jste již na cestu připraveni a máte hůl v ruce. V onu noc zahubím všecko prvorozené Egyptanův. Krev na dveřích vašich bude znamením, abych pominul domů vašich.“ I učinili Israelští, jak jim přikázal Hospodin.

O půl noci pobil Hospodin všechno prvorozené Egypťanův, od prvorozeného Faraonova až do prvorozeného nejposlednějšího služebníka. I byl veliký nářek po celém Egyptě; neboť nebylo domu, v němž by nebylo mrtvého. Ještě v noci dal Farao povolati k sobě Mojžiše a Árona a

řekl: „Vyjděte, vy i všechen lid.“ I vyšli Israelští z Egypta. Vzali s sebou také kosti Josefovy.

26. O tom, kterak Israelští přešli mořem Rudým.

Bůh sám ukazoval Israelským cestu. Šel před nimi v oblaku, který byl ve dne temný, v noci pak byl ohnivý. Tak došli až k moři Rudému a tam se zastavili, by si odpočinuli. Tu litoval Farao, že Israelské propustil. I sebral vojsko a hnal se za Israelskými a dohonil jich u moře. Israelští se velice báli a volali o pomoc k Hospodinu. Ale Mojžiš řekl: „Nebojte se; Hospodin bude bojovati za vás.“ I řekl Hospodin k Mojžišovi: „Zdvihni hůl svou a vztáhni ruku svou na moře!“ Mojžiš tak učinil. A moře se roze-stouplo, takže byla cesta na druhou stranu; suchý vítr pak

cestu vysušil. Zároveň pozdvihl se oblak a položil se mezi Israelské a vojsko Faraonovo. Na Egyptany vrhal tmou, takže po celou noc nemohli k Israelským přistoupiti. Israelským však svítil na cestu a Israelští přešli mořem suchou nohou. Když se rozednilo, spatřili Egyptané v moři cestu, kterou šli Israelští, a hnali se za nimi. I řekl Hospodin

Mojžíšovi: „Vztáhni ruku svou na moře!“ Mojžíš tak učinil. V tom se srazila voda s obou stran a přikryla vozy i jezdce Faraonovy, takže ani jeden z nich nevyvázl.

Tak zázračně zachránil Hospodin onoho dne lid israelský. I naplnila bázeň Hospodinova všecken lid a věřili Hospodinu i Mojžíšovi, služebníkmu jeho.

27. O pobytu Israelských na poušti.

Israelští se ubírali od Rudého moře dále a přišli na poušť. Zásoby potravy, kterou s sebou z Egypta vzali, byly stráveny a Israelští neměli co jísti. I reptali proti Mojžíšovi a Áronovi. Bůh řekl Mojžíšovi: „Slyšel jsem reptání

synův israelských. Řekni jim: Večer budete jísti maso a ráno budete nasyceni chlebem.“ Večer přiletělo tolik křepelk, že pokryly celé ležení Israelských. Každý si jich mohl snadno nachytati. Druhý den ráno byla země pokryta jemnými drobnými zrnečky jako jinovatkou. Lid volal udiveně: „Man hu?“ to jest: „Co je to?“ Mojžíš jim řekl: „To jest chléb, který vám dal Hospodin, abyste se jím živili.“ Pokrm ten

chutnal jako chléb s medem. Israelští nazvali jej „manna“. Tímto pokrmem živil Bůh lid israelský čtyřicet let, dokud totiž nepřišli do země Kanaan.

Israelští putovali dále pouští a přišli do krajiny, kde nebylo vody. I reptali opět proti Mojžíšovi. Hospodin řekl Mojžíšovi: „Jdi k hoře Horeb, udeř holí do skály a ze skály vyjde voda.“ I stalo se tak.

28. Bůh dává desatero přikázání.

Třetí měsíc po vyjití z Egypta přišli Israelští k hoře Sinaj. Tu si postavili stany. Mojžíš vystoupil na horu. I ukázal

se mu Bůh a pravil: „Jdi a řekni lidu, ať se modlí dnes a zítra! Ať také vyperou roucha svá a ať jsou připraveni ke dni třetímu. Jakmile zazní trouby, ať přijdou k hoře.“

Když nastalo jitro třetího dne, začalo hřměti a blýskati se. Oblak velmi hustý zahalil celou horu Sinaj. Z hory se kouřilo, plameny z ní šlehaly, a hrozné bylo dívat se na ni.

Mojžíš přivedl lid před Boha až k samé hoře Sinaj. Bůh pak mluvil:

1. V jednoho Boha věriti budeš.
2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Aniž požádáš statku jeho.

Lid poslouchal hlas Boží a třásl se hrůzou. Mojžíš pak řekl: „Bůh se vám ukázal, abyste viděli, jak jest mocný, abyste se ho báli a nehřešili.“ Všechnen lid odpověděl: „Všecko, co mluvil Hospodin, učiníme.“

Mojžíš vystoupil sám opět na horu a byl tam 40 dní a 40 nocí. Bůh dal mu ještě mnohá jiná nařízení a dal mu také dvě kamenné desky, na kterých bylo napsáno desatero Božích přikázání.

Plameny to píšou, hora ti to hřímá:
„Boží zákony měj stále před očima!“

29. O příchodu Israelských do země zaslíbené.

Israelští musili zůstat na poušti 40 let a teprve potom směli vejít do země zaslíbené.

Ale Mojžíš nevešel do ní. Když mu bylo 120 let, ustanovil k rozkazu Božímu zbožného muže jménem Josue za

vůdce Israelských. Pak napomenul lid, aby poslouchal Boha, a dal mu požehnání. Potom vystoupil na horu Nebo na hranicích země zaslíbené. Odtud mu ukázal Hospodin celou zemi

zaslíbenou a řekl mu: „Tatoť jest země, kterou jsem přislíbil Abrahamovi, Isákovi a Jakobovi. Viděl jsi ji očima svýma, ale nevejdeš do ní!“ I zemřel Mojžíš na té hoře. Lid oplakával smrt jeho třicet dní.

Po smrti Mojžíšově řekl Bůh Josuovi: „Přejdi Jordán ty i všecken lid a jdi do země, kterou dám vám! Jako jsem byl s Mojžíšem, budu i s tebou.“

Israelští přešli Jordán a dobyli pevného města Jericha i celé země. K rozkazu Božímu Josue rozdělil celou zemi mezi dvanácte pokolení israelských.

Po smrti Josuově neměl lid společného vůdce. Každé pokolení žilo pro sebe. Poněvadž pak Israelští se stýkali se sousedními pohanskými národy, upadávali často do modlářství a klaněli se modlám. I trestával je Bůh hrozným způsobem; bývali přemáháni od pohanských národů a vedlo se jim velice zle. Tyto tresty polepšily Israelské, takže činili pokání a modlili se k Hospodinu. Tehdáž Bůh posílal jim muže, kteří jim pomáhali nepřátele porážeti. Tito mužové byli velice váženi a byli soudci lidu; proto se jim říkalo také soudcové. Tak to trvalo 300 let.

30. O králích israelských.

Posledním soudcem byl Samuel. Samuelovi nařídil Bůh, aby pomazal Saula za krále nad Israelskými. Samuel vzal tedy nádobku oleje, vylil olej na hlavu Saulovu a pravil: „Hle, Hospodin pomazal tebe za knížete nad lidem svým, abys jej vysvobodil z rukou nepřátel jeho, kteříž vůkol něho jsou. Hospodin bude s tebou.“

Po Saulovi byl králem David. David panoval 40 let a povýšil Jerusalem za hlavní město celého království.

Po Davidovi byl králem syn jeho Šalomoun. Šalomoun byl velice moudrý, takže o jeho moudrosti vypravovalo se i v dalekých zemích. Šalomoun vystavěl v Jerusalemě nádherný chrám ke cti Boží. Sepisoval také knihy; v jedné knize od něho sepsané a nazvané Přísloví jest mnoho moudrých naučení.

Po smrti Šalomounově rozpadlo se království na dvě části: na království judské, ve kterém bylo hlavní město Jerusalelem, a na království israelské, ve kterém bylo hlavní město Samaří. Králové obou těchto říší válčili velmi často proti sobě. Obyvatelé království israelského upadli brzo do modlářství. Za trest byla většina obyvatelstva odvedena do zajetí assyrského. Obyvatelé království judského zachovávali delší čas příkázání Boží. Když pak i oni upadli do hříchův a nepravostí, dopustil Bůh, aby byli za trest odvedeni do zajetí babylonského. V zajetí babylonském činili pokání. Po 70 letech bylo jim dovoleno, aby navrátili se do své vlasti. I vystavěli opět chrám a město Jerusalelem.

31. Přísloví Šalomounova.

1. Bázeň Hospodinova počátek moudrosti.
2. Synu můj, jestliže by tě lákali hříšníci, nepřivoluj jim. Jestliže by řekli: Pojď s námi! nechod s nimi, nebo nohy jejich ke zlému běží.
3. Kdo zanedbává učení, upadá do neštěstí.
4. Kdo chodí s moudrými, moudrý bude; ale přítel bláznů podobný jim se stane.
5. Ohavností jsou Hospodinu rtové lživí, ale ti, kteří věrně činí, líbí se jemu.
6. Spravedlivý stará se i o hovado své, ale srdce bezbožného jest ukrutné.
7. Jdi k mravenci, ó lenochu, zpytuj cesty jeho a uč se moudrosti! Nemá vůdce, ani příkazatele, ani knížete a přece připravuje sobě v létě pokrm a shromažďuje ve žni, co by potom jedl.
8. Oko, které se posmívá otci a které pohrdá šedinami matky své, ať vyklinou krkavci potoční a snědí je synové orlice.
9. Na úrok půjčuje Hospodinu, kdo se smilovává nad chudým. On odplatí jemu.
10. Pýcha předchází pád, a před pádem povyšuje se duch.

32. O poslední době před Kristem Pánem.

Bůh posílal čas od času svaté muže, by lid ve víře v pravého Boha udržel a k pokání a polepšení jej přivedl, kdykoli upadl do hříchův a nepravostí. Byli to proroci.

Proroci horlivě kázali a činili zázraky, aby jim lidé uvěřili. Připomínali také lidem slíbeného Vykupitele a předpovídali mnoho o jeho narození, životě, utrpení a smrti i o jeho oslavení.

Veliká většina lidí byli pohané a byli oddáni nepravostem. Židé vyznávali sice posud pravého Boha, ale i oni byli na konec velmi hříšní. Lidé byli tenkrát velmi zkaženi. Proto všichni, kteří ještě zůstali nábožní, vzdychali po Vykupiteli s prorokem Isaiášem: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové deštěte Spravedlivého! Otevři se země a vypuč Spasitele!“ I přišel konečně zaslíbený a toužebně očekávaný Spasitel, který přinesl spasení všem národům země. Jest to

JEŽÍŠ KRISTUS,

jemuž čest a sláva budiž na věky věkův!

Dějepis Nového zákona.

1. Kterak bylo narození Janovo zvěstováno.

Za panování krále Heroda žil v horách judských kněz, jménem Zachariáš. Manželka jeho jmenovala se Alžběta. Oba byli spravedliví před Bohem a žili věrně podle příkázání Božích. Neměli děti a byli již velmi staří.

I stalo se, že Zachariáš podle pořádku konal službu v chrámě. I vešel do svatyně, všechen lid pak venku se modlil. Najednou ukázal se Zachariáši anděl po pravé straně oltáře. Když jej Zachariáš spatřil, ulekl se. Ale anděl řekl jemu: „Zachariáši, neboj se! Tvá modlitba jest vyslyšena. Alžběta, manželka tvá, bude mít syna a dáš mu jméno Jan. Budeš mít z něho velikou radost a mnozí se budou veseliti z jeho narození, neboť bude velikým před Hospodinem. Vína ani opojného nápoje nebude pít. Již před narozením bude naplněn Duchem svatým. Mnohé z Israelských obrátí k Pánu, Bohu jejich.“

I řekl Zachariáš andělovi: „Po čem poznám, že se to stane?“ Anděl mu odpověděl: „Já jsem Gabriel, jeden z andělů, kteří stojí před Hospodinem, a jsem poslán tobě zvěstovati toto radostné poselství! Hle, budeš němý až do toho dne, ve kterém se vyplní, co jsem řekl; neboť jsi neuvěřil slovům mým.“ Potom anděl zmizel. Když Zachariáš ze svatyně vyšel, nemohl k lidu mluvit. Byl němý. Když pak skončila se služba jeho v chrámě, navrátil se domů.

2. Kterak bylo narození Ježíšovo zvěstováno.

Šestý měsíc potom, když bylo zvěstováno narození Janovo, poslán byl anděl Gabriel do městečka galilejského, jménem Nazaret, k jedné panně, která se jmenovala Maria. Byla zasnoubena Josefovi, muži svatému, který pocházel z královského rodu Davidova. Anděl přišel k ní a řekl:

„Zdrávas, milosti plná; Pan s tebou; pozehnaná ty mezi ženami!“]

Když to Maria uslyšela, ulekla se a přemýšlela, co znamenají slova ta. Ale anděl jí řekl: „Neboj se, Maria; neboť jsi našla milost u Boha! Aj, budeš mít syna a dáš mu jméno Ježíš! On bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude.“ Maria pak řekla: „Kterak se to stane?“ Anděl jí odpověděl: „Duch svatý sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tě, a proto i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží; neboť u Boha není nic nemožného.“ I řekla Maria: „Aj, dívka Páně, staniž m se podle slova tvého.“ I. odešel anděl od ní.

3. Kterak Panna Maria navštívila svatou Alžbětu.

Brzy potom, když anděl odešel od Panny Marie, vypravila se Panna Maria na cestu a chvátala do hor navštívit svou tetu Alžbětu. Přišla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. Když Alžběta uslyšela pozdravení Marie Panny, byla naplněna Duchem svatým a zvolala velikým hlasem k Marii:

„Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého. Odkud mi ta veliká milost, že matka Pána mého přichází ke mně?“

I řekla Maria: „Velebí duše má Hospodina, a duch můj plesá v Bohu, Spasiteli mém, že shlédl na ponížení dívky své; nebo aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všichni národové.“ Maria zůstala u Alžběty asi tři měsíce; pak se zase navrátila do svého domova, do Nazareta.

Tisíckrát pozdravujeme tebe,
ó matičko Krista Ježíše!
Ty jsi okrasa celého nebe,
tobě se koří celá říše,

ty jsi po Bohu ta nejprvnější,
tobě čest a chválu nejprednější
andělé a svatí vzdávají,
královnou tebe nazývají!

4. O narození svatého Jana.

Jak anděl byl zvěstoval, Zachariáš a Alžběta obdrželi syna. Když to uslyšeli jejich susedé a příbuzní, radovali se s nimi. Chtěli mu dáti jméno podle otce Zachariáše. Matka jeho však řekla: „Nikoli; Jan se bude jmenovati.“ I divili se příbuzní a pravili: „Nikdo z příbuzných tvých tak se nejmenuje!“ I tázali se otce jeho, jak by chtěl syna nazývati. I požádal, by mu podali tabulku, a napsal na ni: „Jan jest jméno jeho.“ A ihned přestal býti němý, mohl opět mluvit a velebil Boha. Všichni, kdo to slyšeli, divili se a pravili: „Co asi bude z dítěte tohoto? Všemohoucí ruka Boží zajisté se ukázala při narození jeho!“

Zachariáš pak byl naplněn Duchem svatým a řekl: „Požehnaný buď Pán Bůh israelský, neboť navštívil lid svůj!“ Chlapec prospíval na těle i na duchu. Bydlil pak na poušti až do té doby, kdy měl lidu kázati.

5. O narození Ježíše Krista.

Císař římský Augustus vydal v době té rozkaz, aby sčítáni byli všichni poddaní říše jeho. I musil každý jíti tam, odkud jeho předkové pocházeli, by se tam dal zapsati. Maria a Josef šli tedy do Betlema, města Davidova, protože pocházeli z královského rodu Davidova. Ale nenalezli v městě žádného přístřeší, protože tam bylo mnoho bohatších cizincův. Musili přenocovati za městem v chlévě. A tam narodil se Syn Boží a Vykupitel světa. Maria jej zavinula do plének a položila do jeslí.

Nedaleko Betlema byli pastýři, kteří v noci hlídali na pastvě stáda. A hle, tu objevil se před nimi anděl Hospodinův a nebeská záře obkličila je. Pastýřové se ulekli. Ale anděl jim pravil: „Nebojte se; neboť zvěstuji vám radost velikou, kterou budou míti všichni lidé. Dnes se vám narodil v městě Davidově Spasitel, Kristus Pán. Toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnátko v plénkách zavinuté a v jeslích položené.“ A hned bylo s andělem veliké množství duchů nebeských, kteří Boha chválili a pravili: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“

Když andělé zmizeli, pravili pastýři k sobě: „Pospěšme do Betlema, bychom viděli, co nám anděl zvěstoval!“ I přichvátali do chléva a našli tam Marii a Josefa i dítě, plénkami zavinuté a v jeslích položené. Když se dítěti po-

klonili, navrátili se ke stádům svým a chválili Boha za všecko, co slyšeli a viděli.

Osmého dne po narození dítě obřezáno a nazváno Ježíš, jak anděl již před jeho narozením zvěstoval.

Narodil se Kristus Pán,	z života čistého,
veselme se;	z rodu královského,
z růže kvítek vykvet nám,	nám, nám narodil se.
radujme se;	

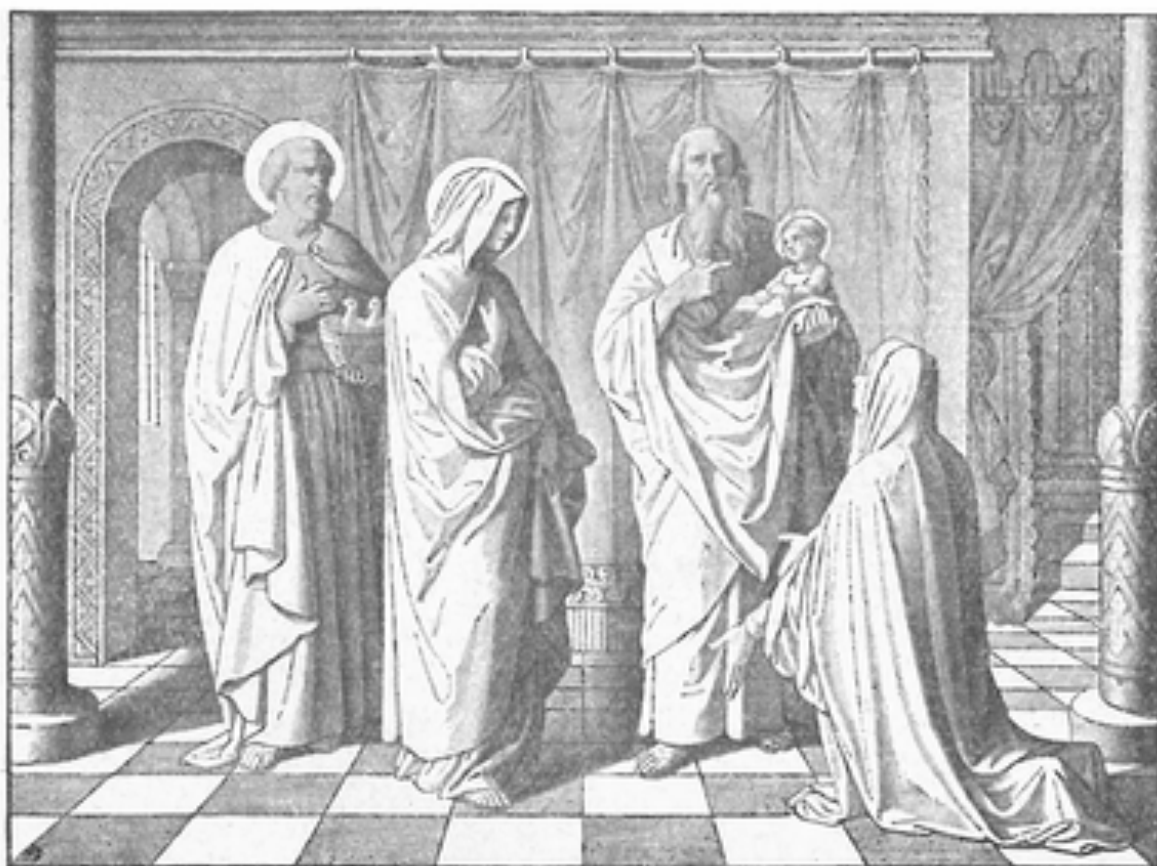
6. O obětování Ježíše v chrámě.

Když bylo Ježíšovi 40 dní, nesli jej Josef a Maria do Jerusalema do chrámu, by jej obětovali Bohu. Obětovali také dvě holoubátka, jak bylo nařizeno zákonem Mojžíšovým.

Toho času žil v Jerusalemě spravedlivý a bohabojný stařec, jménem Simeon. Ten toužebně očekával Vykupitele; neboť Duch svatý mu zjevil, že neumře, dokud by neužřel

Spasitele světa. Duch svatý vnukl Simeonovi, by šel do chrámu, když tam Maria a Josef přicházeli s dítětem. Simeon poznal hned, že dítě to je slíbený Vykupitel. Pln radosti vzal dítě na lokty své, velebil Boha a pravil: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spasení tvé, které jsi připravil před obličejem všech národův!“

V Jerusalemě žila toho času také prorokyně, jménem Anna; bylo jí 84 léta. Byla skoro neustále v chrámě a dnem

i nocí sloužila Bohu postem a modlitbou. I ona přišla k Ježíškovi a velebila Boha. Vypravovala pak o Vykupiteli všem, kteří jej očekávali.

Žes i pro mne přišel, milý Spasiteli,
v obět dám ti srdce a svůj život celý.

7. O příchodu mudrců od východu.

Když se Ježíš v Betlemě narodil, mudrci od východu přišli do Jerusalema a tázali se: „Kde jest král židovský, který se narodil? Viděli jsme hvězdu jeho na východě a

přijeli jsme poklonit se jemu.“ Když to uslyšel král Herodes, ulekl se, a všichni obyvatelé Jerusalema s ním. Povolal k sobě knížata kněžská a zákoníky a tázal se jich, kde by se měl Kristus naroditi. I odpověděli: „V Betlemě, v pokolení Judově. Tak psáno jest v knihách prorockých.“

I povolal Herodes mudrce tajně k sobě a vyzvídal, kdy se jim hvězda ukázala. Potom pravil jim, aby šli do Betlema,

řka: „Jděte a ptejte se pilně po dítěti, a až je naleznete, oznamte mi, bych i já šel poklonit se jemu.“

Mudrci vydali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi. I radovali se z toho velice. Nad Betlemem hvězda zastavila se nad místem, kde bylo božské dítě. I vešli tam mudrci, našli tam dítě s Marií, matkou jeho, padli na kolena a klaněli se jemu. Otevřeli také poklady své a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrrhu.

V noci pak Bůh je napomenul, aby se již nevraceli k Herodovi. Navrátili se tedy jinou cestou do země své.

Tré svatých králů přineslo
zlato, myrrhu a kadidlo.

Co já ti, Pane Bože, dám?
Své srdce čisté. Bydli tam!

8. O útěku do Egypta.

Když mudrci z Betlema odešli, ukázal se Josefovi ve snu anděl Páně a řekl jemu: „Vstaň, vezmi dítě a matku jeho a utec do Egypta; tam buď, dokud neřeknu tobě, neboť Herodes bude hledati dítěte, by zahubil je.“ Josef tedy vstal, vzal dítě a matku jeho a ještě té noci odešel do Egypta.

Herodes očekával netrpělivě návrat mudrců. Když však viděl, že čeká marně, rozhněval se velice, poslal své služebníky

do Betlema a poručil jim, aby povraždili v Betlemě a celém okolí všechny chlapce, kterým nebylo více než dvě léta. I plakaly a nařikaly matky jejich tak, že nikdo nemohl jich upokojiti.

Za nedlouho potom umřel ukrutný Herodes v zoufalství a ve hrozných bolestech. I ukázal se anděl Páně Josefovi v Egyptě opět ve snu a řekl mu: „Vstaň, vezmi dítě a matku jeho a vrať se do země israelské; neboť umřeli ti, kteří chtěli dítě usmrtiti!“ Vstal tedy Josef, vzal dítě a Marii, matku jeho, a odebral se do Galilee do městečka Nazareta a tam bydlil.

Kdo Božímu Synu nějak ublíží,
jenom sebe sama zhubí, poníží.

9. O dvanáctiletém Ježíši v chrámě.

Maria a Josef chodívali každý rok k slavnosti velikonoční do Jerusalema. Když bylo Ježíšovi dvanácte let, šel také se svými rodiči.

Po slavnosti vraceli se Maria a Josef domů. Ježíš však zůstal v Jerusalemě, ale rodiče jeho o tom nevěděli. Domnívali se, že Ježíš šel napřed se známými v některém

zástupu poutníkův. Ušli tedy den cesty a večer ho hledali mezi známými a příbuznými. Ale když ho nenalezli, vrátili se do Jerusalema a hledali ho.

Teprve po třech dnech našli jej v chrámě, kde seděl mezi zákoníky, je poslouchal a jich se otazoval. Všichni, kdo jej slyšeli, divili se rozumnosti a odpovědem jeho. Když jej Josef a Maria spatřili, podivili se a matka jeho mu řekla: „Synu, proč jsi nám to učinil? Hle, otec tvůj i já s bolestí hledali jsme tebe!“ Ale Ježíš jim odpověděl: „Proč jste mne hledali? Zdali jste nevěděli, že v tom, což jest Otce mého, musím býti?“

Potom Ježíš navrátil se s nimi do Nazareta a byl jim poddán. Prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí a vedl život skrytý, až začal konati svůj veřejný úřad učitelský.

Ježíš Kristus jest Bůh a spolu člověk. Jakožto Bůh jest vše-vědoucí, ale prospíval věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí, by dal mládeži příklad. — Ježíš jakožto člověk nemá otce; Josef, snoubenec Panny Marie, byl jen pěstounem Ježíše Krista.

Ó, jak je krásné v domě Božím dlíti,
s anděly Boha velebit a ctíti!

10. O Janovi, předchůdci Páně.

Dříve než Ježíš veřejně vystoupil, rozkázal Bůh Janovi, synu Zachariášovu, na poušti, by připravoval lid pokáním na příchod jeho. I přišel Jan do krajiny jordánské. Měl hrubé roucho ze srsti velbloudí a opásán byl koženým pásem; pokrmem jeho byly kobylky a lesní med. Napomínal posluchače ku polepšení života, připomínal jim přísný soud Boží a volal: „Čiňte pokání, neboť přiblížilo se království nebeské!“ Mnozí poslechli jeho napomínání, vyznali hříchy své a dali se pokřtiti na znamení, že činí pokání.

Mnozí se domnívali, že snad Jan jest zaslíbený Vykupitel neboli Kristus. Ale Jan jim řekl: „Já nejsem Kristus, ale uprostřed vás stojí, kterého vy neznáte. Ten mocnější jest nežli já, jemuž nejsem hoden rozvázati řeménku u obuvi jeho. Já křtím vás toliko vodou, ale on vás bude křtiti Duchem svatým.“

11. Kterak Pán Ježíš dal se od Jana pokřtiti.

Jednoho dne přišel také Ježíš k Janovi na břeh řeky Jordánu, by se dal od něho pokřtiti. Jan však pokládal sebe za nehodna, by Ježíše pokřtil. Zbraňoval mu tedy a pravil: „Já od tebe mám pokřtěn býti, a ty jdeš ke mně?“ Potom však přece poslechl a pokřtil ho.

Když byl Ježíš pokřtěn, otevřelo se nebe nad ním a Duch svatý vznášel se v podobě holubice nad hlavou jeho.

Zároveň zazněl s nebe hlas: „Tentož jest syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil.“

Tři jsou Božské osoby; zjevily se při křtu Ježíšově: Otec mluvil s nebe; Syn se dal pokřtiti od Jana, a Duch sv. sestoupil

viditelně v podobě holubice s nebe. — „Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“

Křtem svatým Bůh mě posvětil,
jemu chci sloužit ze všech sil!

12. Kterak byl Pán Ježíš pokoušen.

Když byl Ježíš pokřtěn v Jordáně, odešel, veden jsa od Ducha svatého, na poušť a tam se postil čtyřicet dní a nocí. Potom cítil hlad. I přistoupil k němu pokušitel a řekl: „Jsi-li Syn Boží, rci, ať kamení toto chlebové jsou!“ Ale Ježíš odpověděl: „Psáno jest: Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, které vychází z úst Božích!“

Potom jej zavedl ďábel do svatého města, vyvedl jej na vrch chrámu a řekl: „Jsi-li Syn Boží, spušť se dolů; nebo psáno jest: Andělům svým přikázal o tobě a na ruce uchopí

tebe, abys snad o kámen nohy své neurazil.“ Ale Ježíš řekl jemu: „Psáno jest také: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.“

Opět vyvedl jej ďábel na horu velmi vysokou, ukázal mu všechna království světa i slávu jejich a řekl jemu: „Toto všechno tobě dám, padneš-li přede mnou a budeš-li mně se klaněti.“ Tu řekl jemu Ježíš: „Odejdi, satane; neboť psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti a jemu samému sloužiti budeš.“ Po těch slovech opustil ho ďábel a andělé nebeští přistoupili a sloužili Ježíšovi.

Pokouší tě k hříchu tělo, ďábel, svět —
nehrej s pokušením, odmítň je hned!

13. O prvním zázraku Ježíšově.

Brzy potom, když byl Ježíš pokřtěn, byla v Káně, městečku galilejském, svatba. Matka Ježíšova byla na svatbě; i Ježíš a učedníci jeho byli na svatbu pozváni. Když se

nedostávalo vína, řekla matka Ježíšova k němu: „Vína nemají!“ Ježíš odpověděl: „Ještě nepřišla hodina má!“ Maria věděla, že Ježíš pomůže, a proto řekla služebníkům: „Učiňte,

cokoli vám řekne!“ Stálo pak tam šest velikých kamenných džbánů na vodu. I řekl Ježíš služebníkům: „Naplněte džbány vodou.“ Naplnili je až do vrchu. Potom řekl jim Ježíš: „Nalévejte a neste okusiti správci svatby!“ I nesli.

Správce svatby nevěděl posud, co se zatím stalo. Když tedy okusil, domníval se, že nové víno má býti podáno na stůl. I zavolal ženicha a řekl mu: „Každý staví na stůl nejprve dobré víno a potom teprve to, kteréž horší jest; ty však jsi zachoval víno dobré až dosavad!“

Ten učinil Ježíš počátek divů v Káně galilejské. Zjevil tím svou božskou slávu a učedníci jeho uvěřili v něj.

Maria, matička naše milá,
za lidi Syna svého poprosila.
Matičko Boží, dobrý je Syn tvůj,
u něho za mne také oroduj!

14. Kterak Ježíš vyhnal prodavače z chrámu.

Za několik dní po zázraku v Káně šel Ježíš s učedníky svými na slavnost velikonoční do Jerusalema. Vstoupil do

chrámu. Tu našel lidi, kteří prodávali voly, ovce a holuby; i penězoměnci tam seděli za stoly. Ježíš udělal z provázků bič a vyhnal z chrámu prodavače i voly a ovce. Stoly penězoměnců zpřevracel a peníze jejich rozmetal. Těm pak, kteří prodávali holuby, řekl: „Odneste to odtud, a nečiňte z domu Otce mého dům kupecký!“

Ježíš zůstal přes slavnost v Jerusalemě. Mnozí, když viděli zázraky, které činil, uvěřili v něho.

Dům modlitby je Boží chrám!
Tu přítomen jest Pán Bůh sám.

15. O hojném rybolovu.

K Ježíšovi hrnulo se kdysi mnoho lidu, by slyšeli slova jeho. Ježíš byl právě na břehu jezera Genezaretského.

U břehu byly dvě lodičky. I vstoupil Ježíš na lodičku, která patřila Šimonu Petrovi, i poručil mu, by odplul maličko od břehu. S lodičky pak učil lid, jenž byl na břehu.

A když přestal mluvit, řekl Šimonovi: „Vez dále na hlubinu a rozestřete sítě své k lovení!“ Ale Šimon odpověděl: „Mistře, po celou noc jsme pracovali a ničeho jsme neulovili, ale k tvému slovu rozestru sítě.“ A když to učinili, zahrnuli takové množství ryb, že se jim síť trhala. I pokynuli tovaryšům, kteří byli na druhé lodi, by přišli a pomohli jim. I přišli a naplnili obě lodičky tak, že se skoro potopovaly.

Všichni, kteří viděli zázrak tento, byli naplněni hrůzou. Rybáři pak, když připluli s lodičkami ke břehu, opustili všecko a šli za Ježíšera. S Bohem počni každé dílo,
podaří se ti až milo.

16. Kterak Ježíš vzkřísil mrtvého mládence.

Jednoho dne Ježíš šel do městečka jménem Naim. S Ježíšem šli učedníci jeho a mnoho lidu. Když se při-

bližovali k bráně městské, potkali průvod, který doprovázel mrtvého; byl to jediný syn chudé matky vdovy. Když Ježíš uzřel matku, byl útrpností dojat a řekl jí: „Neplač!“ Pak

přistoupil a dotkl se mar. Nosiči se zastavili. Ježíš pak řekl: „Mládenče, tobě pravím, vstaň!“ I zvedl se mládenec a počal mluvit. Ježíš dal jej matce jeho. I pojala bázeň všecky, kteří to viděli; velebili Boha a pravili: „Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj!“

Umře-li ti někdo,
proto nezoufej —
Bůh je všemohoucí,
důvěru vždy měj!

17. O zázračném utišení bouře na moři.

Jednoho dne večer řekl Ježíš učedníkům svým: „Přeplovme se přes moře!“ I vstoupil na lodičku Ježíš i učedníci jeho. Lidé na lodičkách doprovázeli je. Ježíš unaven

položil se vzadu na lodi a usnul. A hle, najednou strhla se bouře veliká na moři, takže vlny přikrývaly lodičku. Ježíš však spal. Plni úzkosti a strachu přistoupili učedníci k němu, vzbudili jej a pravili: „Pane, zachraň nás, hyneme!“ I řekl

Ježíš: „Co se bojíte, malověrní?“ Tehdy vstav přikázal větrům a moři a stalo se utišení veliké.

I divili se lidé a pravili: „Kdo jest tento, že ho větrové i moře poslouchají?“

Když je nouze nejvyšší,
pomoc Boží nejbližší.

Kristus Pán je pravý Bůh,
poslouchá ho moře, vzduch.

18. O vzkříšení dcery Jairovy.

Když Ježíš přišel do městečka Kafarnaum a kázal zástupům, přistoupil k němu představený školy židovské, jménem Jairus. Padl k'nohám Ježíšovým, prosil jej úpěnlivě a pravil: „Pane, dcera má skonává; pojď, vlož na ni ruku, by ozdravěla a živa byla!“ I šel s ním Ježíš i učedníci jeho.

Ale cestou potkali lidi z domu Jairova, kteří mu řekli: „Dcera tvá právě skonala; proč déle trmácíš Mistra?“ Ale Ježíš řekl Jairovi: „Neboj se, toliko věř, a bude zdráva!“ Když pak přišli k domu Jairovu, vzal Ježíš s sebou dovnitř Petra, Jakuba a Jana. A když tam uzřel pištěce a kvilící zástup, řekl: „Proč hlučíte a pláčete? Odejděte, neboť dívka neumřela, ale spí!“ I posmívali se jemu. A když byl zástup vypuštěn, vešel Ježíš dovnitř, kde ležela mrtvá dívka, vzal ji za ruku a řekl: „Dívko, vstaň!“ A dívka hned vstala a chodila.

Pověst o tom roznesla se po vší zemi.

Kriste Pane, věřím
ve tvou dobrotu,
že mě také zbudíš
z hrobu k životu.

19. O zázračném rozmnožení chlebě.

Jednoho dne přeplavil se Ježíš s učedníky svými přes moře Galilejské na pusté místo. Ale i tam přišlo za nimi veliké množství lidí. Když Ježíš spatřil zástupy, poučoval je nejprve o království Božím a potom uzdravoval nemocné,

kteří byli mezi nimi. Když pak se schylovalo k večeru, pravili mu učedníci jeho: „Rozpusť zástupy, ať se rozejdou do nejbližších vesnic a městeček nakoupit pokrmů!“ Ale Ježíš řekl: „Kolik chlebů máte?“ Odpověděli: „Je zde pacholík jeden, který má pět chlebů ječných a dvě ryby; ale což jest

to mezi tak mnohé!“ Ježíš řekl: „Rozkažte lidu, ať se posadí v zástupech!“ I posadilo se na 5000 mužů, mimo ženy a děti.

Ježíš vzal pět chlebů a dvě ryby, pohlédl k nebi, požehnal je a lámal chleby a dával učedníkům, aby je kladli před zástupy; i ryby rozdělil mezi všechny, kolik kdo chtěl. I jedli všichni a nasýtli se. Potom řekl Ježíš učedníkům svým: „Seberte drobtý, které zůstaly, ať nepřijdou nazmar!“ I nasbírali dvanáct plných košů drobtů. Když lidé viděli zázrak, který Ježíš učinil, pravili: „Tento jest jistě prorok, který má přijíti na svět!“ I chtěli jej donutiti, by byl králem jejich. Ale Ježíš odešel od nich sám jediný na horu, by se modlil.

Máme se modliti zvláště: 1. ráno a večer a když k modlitbě se zvoní; 2. před jídlem a po jídle; 3. před prací a po práci; 4. v pokušeních; 5. ve všech tísňích a potřebách.

Když z rána z lože vstáváme,
už Bohu díky vzdáváme.
Než k jídlu chutě sedáme,
k modlitbě ruce zvedáme.
Když klekání se zvoní,
duch v modlitbě se kloní.

Když strojíme se k dílu,
prosíme s nebe sílu.
Když svádění jsme ke hříchu,
voláme k Bohu potichu.
A v žalu, nouzi, nesnázi
vždy modlitba nás provází.

20. O proměnění Krista Pána.

Krátce před svým utrpením vzal Ježíš s sebou Petra, Jakoba a Jana a vedl je na vysokou horu. A když se tam modlil, proměnil se před nimi. Tvář jeho zaskvěla se jako

slunce a roucho jeho bylo bílé jako sníh. A hle, ukázal se Mojžíš a Eliáš; rozmlouvali s ním o smrti, kterouž podstoupiti měl v Jerusalemě.

Tu Petr promluvil k Ježíšovi a řekl: „Pane, dobře jest nám zde býti. Chceš-li, uděláme tu tři stánky, tobě jeden,

Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden.“ A když Petr ještě mluvil, oblak světlý zastínil je a z oblaku bylo slyšeti hlas: „Tento jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil, toho poslouvejte.“

Když to učedníci uslyšeli, padli na tváře své a báli se velmi. Ale Ježíš přistoupil k nim, dotkl se jich a pravil: „Vstaňte a nebojte se!“ Když pak pozdvihli oči svých, neviděli nikoho než samého Ježíše. A když sestupovali s hory, přikázal jim Ježíš: „Nikomu neříkejte, co jste viděli, dokud Syn člověka nevstane z mrtvých.“

Byt s Pánem Ježíšem: nejvyšší štěstí světa.
Když ztratíš Ježíše, je po tvém štěstí veta.

21. Kterak Ježíš miloval dítky.

Mnohé matky přicházely k Pánu Ježíši a přinášely své děti, by na ně ruce vzkládal a dával jim požehnání. Ale

Pán Ježíš byl již kázáním unaven a učedníci nechtěli matek s dětmi k němu pustiti a bránili jim. Pánu Ježíši se nelíbilo, že učedníci jim brání, a řekl: „Nechte dítky při-

jíti ke mně a nebraňte jim; neboť takových jest království nebeské!“ I volal děti k sobě, kladl jim ruce na hlavu a dával jim požehnání.

Pán Ježíš dítky miloval,
na klín je bral a celoval.
Ó, kéž tak žiju nevinně,
jak dítko, jež měl na klíně!

22. O dvou přikázáních lásky.

Jistý zákoník přistoupil k Pánu Ježíši a pravil: „Mistře, co mám činiti, bych došel věčně blaženého života?“ Ježíš se ho otázal: „Co jest psáno v zákoně? Kterak tam čteš?“ On odpověděl: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší síly své a ze vší myslí své, a bližního svého jako sebe samého!“ I řekl jemu Ježíš: „Dobře jsi odpověděl; to čin a dojdeš věčně blaženého života.“

Srdce Ježíšovo,
srdce medu sladší,
tebe mám tak rád
a vždy budu mít radši!

23. Kterak naučil Ježíš učedníky své se modliti.

Jednoho dne, když se Ježíš pomodlil, přistoupil k němu jeden z učedníků jeho a pravil: „Pane, nauč nás modliti se, jakož i Jan naučil učedníky své.“

I řekl jim Ježíš: „Když se modlíte, říkejte: Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé; přijď království tvé; buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi; chléb náš vezdejší dej nám dnes; a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům; a neuvoď nás v pokušení; ale zbav nás od zlého. Amen.“

Potom napomínal učedníky své: „Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno. Každý, kdo prosí, obdrží, a kdo hledá, nalezne; a tomu, kdo tluče, bude otevřeno.“

24. O boháči a chudém Lazarovi.

Ježíš vypravoval učedníkům svým také toto podobenství: „Byl jeden bohatý člověk, který se oblécel v šarlat a kment a hodoval každý den skvostně. A byl jeden žebrák jménem Lazar, který ležel u dveří boháčových, pln vředů. Prál si,

aby nasytiti se mohl z drobtů, které padaly se stolu boháčova, ale nikdo mu jich nedával. Psi však přicházeli a lízali vředy jeho.

I stalo se, že onen žebrák umřel, a andělé odnesli duši jeho do předpekli, kde byl praotec Abraham. Umřel však i boháč, a přišel do pekla. Když v pekle hrozně byl trápen a pozvedl oči své, spatřil daleko nad sebou Abrahama a Lazara na klíně jeho. I volal a prosil: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj; neb se mučím v tomto plameni!“ Ale Abraham odpověděl: „Synu, rozpomeň se, že jsi měl v životě svém všecko dobré, Lazar pak zlé; nyní zase on se raduje, a ty se mučíš. A nad to

nade všechno jest mezi námi a vámi veliká propast, aby ti, kteří chtějí odsud k vám jíti, nemohli, ani odonud sem přijíti.“

Bůh jest nejvyšš spravedlivý; dobré odměňuje a zlé tresce, jak kdo zasluhuje. — Duše lidská jest nesmrtelná.

Má duše, nikdy neoslyš
volání žebrákova:
Když nemůžeš mu chleba dát,
dej aspoň dobrá slova!

25. O slavném vjezdu Pána Ježiše do Jerusalema.

Několik dní před svým utrpením šel Ježíš naposled do Jerusalema. Blížila se právě slavnost velikonoční. Když se přiblížil se svými učedníky k městu a přišel k hoře Oli-

vetské, poslal napřed dva učedníky a řekl jim: „Jděte do městečka, které vidíte před sebou! Tam najdete uvázanou oslici a u ní oslátko. Odvažte je a přiveďte je ke mně! A řekne-li vám kdo co, rcete, že Pán jich potřebuje, a hned propustí je.“

Učedníci učinili, jak jim Ježíš poručil, a přivedli oslici s oslátkem. I položili roucha svá na oslátko a posadili na ně Ježíše. Mnozí lidé pak prostírali roucha svá na cestu; jiní sekali ratolesti se stromů a házeli je na cestu. Zástupové pak, kteří šli napřed, i kteří byli vzadu, volali: „Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!“

I řekli někteří fariseové Ježíšovi: „Pokárej učedníky své!“ Ale Ježíš jim odpověděl: „Budou-li tito mlčeti, kamení bude volati.“

I ubíral se Ježíš dále a přišel do chrámu. Tam kázal lidu a učinil mnoho zázrakův. — (Květná neděle.)

26. O posledním soudu na konci světa.

Aby lidé dobře používali času pozemského života svého, předpověděl jim Ježíš i o soudu, který bude konati na konci světa veřejně se všemi lidmi. Řekl: „Uzříte Syna člověka přicházeti ve slávě jeho a všechny anděly s ním. Syn člověka se posadí na trůně velebnosti své. Před něj budou shromážděni všichni národové země, i oddělí spravedlivé od hříšníkův. Spravedlivé postaví po pravici své, hříšníky pak po levici.

Potom řekne král těm, kteří na pravici jeho budou: „Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, které jest vám připraveno od počátku světa.“

Těm pak, kteří na levici budou, řekne: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho!“

I půjdou tito do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného.“

Po tomto životě pozemském nastane život bez konce, ve kterém budou spravedliví dokonale blaženi. — I bezbožní budou míti život věčný; ale jejich život bude nejvýš nešťastný, protože jim bude za jejich hříchy trpěti tresty věčné v pekle.

Předobry Pane Bože,
vezmi mě do nebe.
Kdybys mne nevzal k sobě,
co počnu bez tebe?

27. O ustanovení nejsvětější svátosti oltářní.

Pán Ježíš vždy miloval ty, kteří v něho uvěřili. Proto dříve, nežli je měl opustiti, zanechal jim nejlepší památku na svou lásku k nim.

Když večer před svým utrpením večerel se svými apoštoly, vzal chléb do svých svatých rukou, pozvedl oči své k nebi, činil díky, požehnal chléb, lámal a podával učedníkům svým, řka: „Vezměte a jezte; totoť jest tělo mé, které za vás (na smrt) vydáno bude!“

Podobně vzal i kalich s vínem, činil díky, žehnal jej a dal jej učedníkům svým, řka: „Pijte z něho všichni; totoť jest krev má nového zákona, která za vás a

za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. To čiňte na mou památku!“

Svaté přijímání jest požívání těla a krve Ježíše Krista v nej-
světější svátosti oltářní.

Velebena budiž bez ustání
nejsvětější svátost oltářní!

28. Kterak se Ježíš krví potil na hoře Olivetské.

Jidáš, jeden ze dvanácti apoštolů, nechal se svést od ďábla, by Ježíše zradil. Šel ke knížatům kněžským a řekl: „Co mně dáte, když vám jej zradím?“ I slíbili mu třicet stříbrných. Jidáš svolil.

Po poslední večeři odešel Ježíš s jedenácti apoštoly na horu Olivetskou. Jidáš zatím již odešel k nepřátelům Kristovým. Na hoře Olivetské byla zahrada, která se nazývala

getsemanská. Do této zahrady vešel Pán Ježíš a řekl apoštolům: „Poseďte tuto, až odejda tamto pomodlím se.“ Petra, Jakoba a Jana vzal s sebou.

Poodešed dále do zahrady počal se Ježíš rmoutiti a teskliv býti a řekl k oněm třem apoštolům: „Smutná jest duše má až k smrti. Zůstaňte tuto, bděte a modlete se se mnou!“ A poodešel maličko, padl na tvář svou a modlil se:

„Otče můj, je-li možno, odejmi kalich tento ode mne; ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!“ Tak se modlil třikrát. Tu přišla na něj smrtelná úzkost, a pot jeho byl jako krůpěje krve na zem tekoucí. I ukázal se anděl s nebe a posiloval ho.

Ježíš pak vstal, přišel k učedníkům svým a řekl: „Přišla hodina, ve kterou Syn člověka vydán bude v ruce hříšníků. Vstaňte, pojďme! Aj, kterýž mne zradí, blízko jest!“

At nastává mi doba zlá —
buď vůle tvá, buď vůle tvá!

29. Kterak Ježíš byl jat.

Když Ježíš ještě mluvil s apoštoly, přišel Jidáš a s ním zástup služebníků. Měli lucerny, pochodně a zbraně. Jidáš již dříve jim řekl: „Kterého políbím, tenť jest; toho se chopte a vedte jej opatrně!“ Jakmile tedy úzřel Jidáš Ježíše, přistoupil k němu a řekl: „Zdráv buď, Mistře!“ A políbil jej. I odpověděl jemu Ježíš: „Příteli, nač jsi přišel? Jidáši, políbením zrazuješ Syna člověka?“

Potom Ježíš šel vstříc zástupu a tázal se jich: „Koho hledáte?“ Odpověděli: „Ježíše Nazaretského!“ Ježíš řekl: „Jáť jsem!“ I ustoupili zpět a padli na zem. Ježíš se jich tázal po chvíli opět: „Koho hledáte?“ Řekli opět: „Ježíše Nazaretského!“ Ježíš pravil jim: „Pověděl jsem vám, že já jsem; jestliže tedy mne hledáte, nechtež těchto, ať odejdou!“ Tedy vztáhli na něho ruce.

Když to viděli učedníci, řekli: „Pane, máme tě bránit mečem?“ A Petr vytasil meč a usekl Malchovi, služebníku nejvyššího kněze, pravé ucho. Ale Ježíš řekl Petrovi: „Schovej meč svůj do pochvy! Či myslíš, že bych nemohl prositi Otce svého, by mně poslal více než dvanácte pluků andělů? Ale kterak by se pak vyplnilo, co je napsáno v Písmě svatém?“ I dotkl se ucha Malchova a uzdravil jej.

Pak byl Ježíš svázán a odveden. Když to učedníci viděli, utekli; jen Petr a Jan šli z daleka za ním.

Přítelem se stavěl
Jidáš licoměrný.
Chci být srdcem, licem
upřímný a věrný.

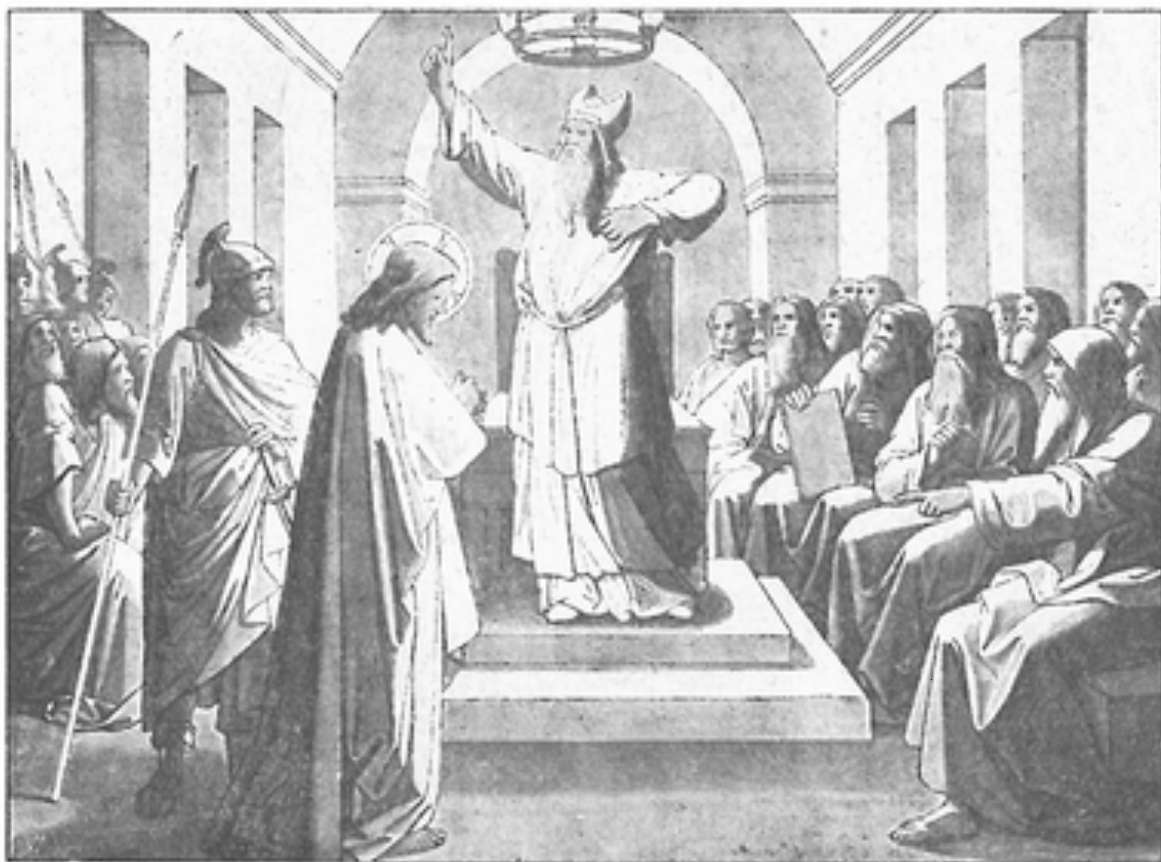
30. Kterak Annáš a Kaifáš soudili Ježíše.

Zástup vedl Ježíše nejprve k Annášovi, který byl tchánem nejvyššího kněze Kaifáše. Annáš se vyptával Ježíše na jeho učedníky a na jeho učení. Ježíš mu odpověděl: „Já zjevně mluvil jsem; ptej se těch, kteří slýchali, co jsem mluvil!“ Tu jeden ze služebníků udeřil jej ve tvář a pravil: „Tak odpovídáš nejvyššímu knězi?“ Ale Ježíš mu řekl mírně:

„Mluvil-li jsem něco zlého, dokaž, že jest to zlé; pakli dobře, proč mne biješ?“

Annáš poslal Ježíše svázaného ke Kaifášovi. U Kaifáše se zatím shromáždila vysoká rada. Hledali proti Ježíšovi křivého svědectví, ale žádného nenalezli, neboť falešní svědkové si odporovali.

I povstal nejvyšší kněz a řekl k Ježíšovi: „Zapřisahám tě při Bohu živém, abys nám řekl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží.“

Ježíš odpověděl: „Ano, já jsem!“ Tu nejvyšší kněz roztrhl roucho své a pravil: „Rouhal se Bohu. Aj, nyní jste slyšeli rouhání. Co se vám zdá?“ I volali: „Hoden jest smrti!“

Když Jidáš slyšel, že Ježíš byl odsouzen na smrt, litoval svého hříšného skutku. Donesl 30 stříbrných nazpět knížatům kněžským a řekl jim: „Zhřešil jsem, neboť jsem zradil krev spravedlivou!“ Ale oni mu odpověděli: „Co je nám do toho? To je tvá věc!“ I hodil Jidáš peníze na zem v chrámě, šel a oběsil se.

Zlé zoškliv sobě hluboce;
hřích nese trpké ovoce.

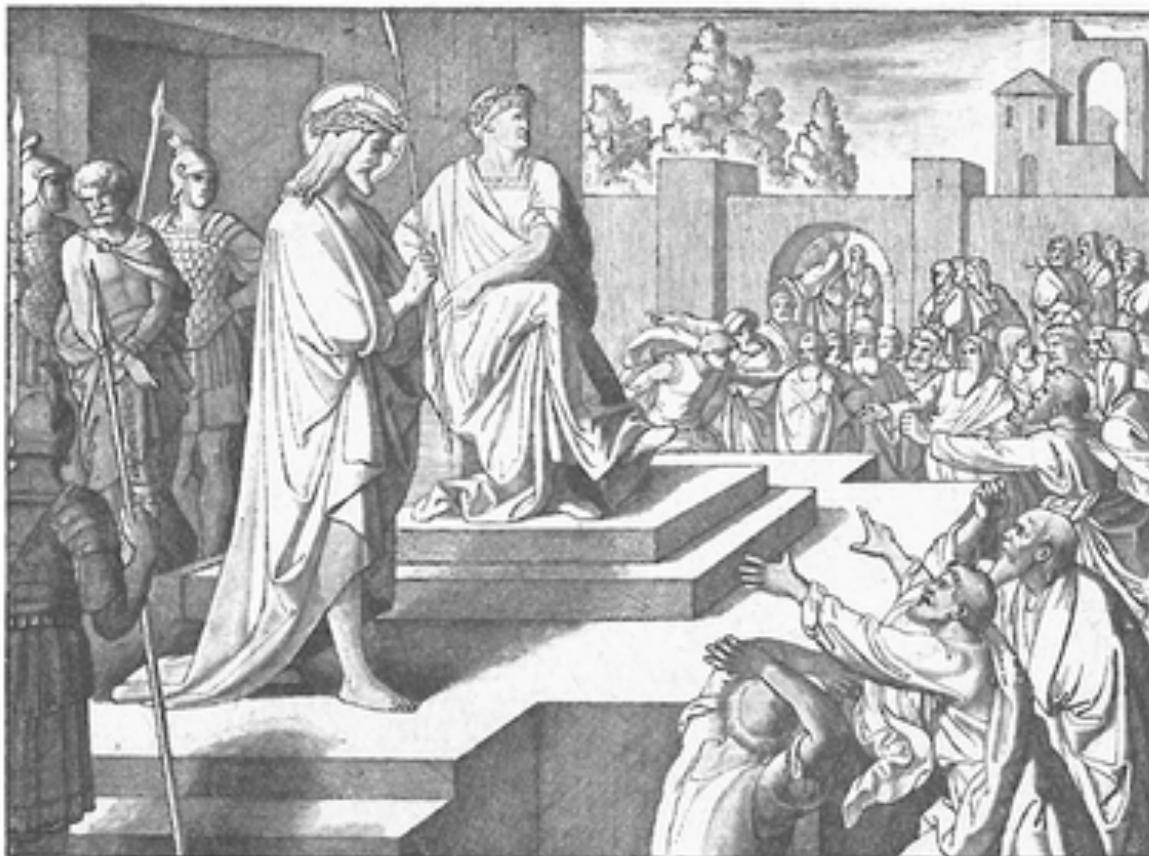
31. Kterak byl Ježíš bičován a trním korunován.

Časně ráno nejvyšší kněží vedli Pána Ježíše k pontskému Pilátovi, který byl místodržitelem císaře římského.

Pilát poznal, že Ježíš jest nevinen a že nejvyšší kněží jen ze závisti a nenávisti jej obžalovali. Byl by jej tedy rád propustil. Ale lidé poštvaní volali: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“

Ale Pilát řekl: „Co zlého učinil? Já žádné viny na něm nenalézám. Proto potrestám jej a propustím.“ I odevzdal jej vojákům, aby jej bičovali. Vojáci svlekli mu šat, přivázali jej ke sloupu a mrskali jej metlami. Pak mu oblekli

šarlatový plášť, spletli korunu z trní a dali mu ji na hlavu a do ruky mu dali třtinu. Potom před ním posměšně klekali a říkali: „Zdráv buď, králi židovský!“ Jiní na něho plivali, dávali mu poličky, brali mu třtinu z ruky a bili hlavu jeho.

„Tělo své dal jsem bijícím, a tváře své neodvrátil jsem od lajících a od plivajících na mne.“ (Isaiáš 50., 6.)

32. Kterak byl Pán Ježíš odsouzen na smrt.

Když byl Ježíš metlami hrozně ztrýzněn, Pilát pokusil se opět, aby jej propustil. Vyvedl tedy Ježíše ven před lid a řekl: „Ejhle, člověk!“ Ale zástup křičel: „Ukřižuj,

ukřižuj ho!“ Nejvyšší kněží a starší lidu pak křičeli na Piláta: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův; neboť každý, kdo se činí králem, protiví se císaři!“

A poněvadž i zástup čím dále tím více křičel, vzal Pilát vodu, umyl si ruce před očima lidu a pravil: „Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto. Vy vizte!“ Lid však volal: „Krev jeho na nás i na naše syny!“

I vydal jim Pilát Ježíše, by byl ukřižován.

„On raněn jest pro nepravosti naše, potřen jest pro hříchy naše. Zsinalostí jeho uzdraveni jsme.“ (Isaiáš 53., 5.)

33. Kterak byl Pán Ježíš ukřižován.

Když Pilát potvrdil ortel smrti Ježíšovy, žoldnéři chopili se Ježíše, svlekli mu šarlatový plášť a oblekli mu

jeho šaty. Na ramena dali mu kříž a vedli jej ven z města na horu Kalvarii. Vedli s ním i dva zločince.

Ježíš klesal pod těžkým křížem. Proto vojáci donutili jistého muže, Šimona cyrenského, který právě tudy šel, aby

nesl kříž za Ježíšem. Mnoho lidí z města šlo za Ježíšem; byly mezi nimi i některé nábožné ženy, které Pána Ježíše litovaly a nad ním plakaly.

Když přišli s Ježíšem na horu Kalvarii, podávali mu vojáci vína smíšeného s myrrhou a žlučí. Ale Ježíš ho nechtěl pít. Potom ukřižovali Pána Ježíše.

S Ježíšem byli ukřižováni i oni dva zločinci, jeden po pravici, druhý po levici. Nad hlavou Ježíšovou přibili nápis: „Ježíš Nazaretský, král židovský.“ Vojáci rozdělili si roucha jeho, ale o jeho sukni metali los. Pak se posadili a hlídali Ježíše.

„Obětován jest, protože sám chtěl. Jako ovce k zabití veden bude a neotevře úst svých.“ (Isaiáš 53., 7.)

34. Posledních sedm slov Pána Ježíše na kříži.

Kterak Pán Ježíš skončil.

Nepřátelé Kristovi rouhali se Pánu Ježíši i když už byl na kříži, a někteří volali: „Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže!“ Podobně i nejvyšší kněží posmívali se mu a říkali: „Jiným pomáhal, sobě nemůže pomoci. Je-li králem židovským, ať sestoupí s kříže a uvěříme v něho!“ Ale Ježíš se modlil: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“

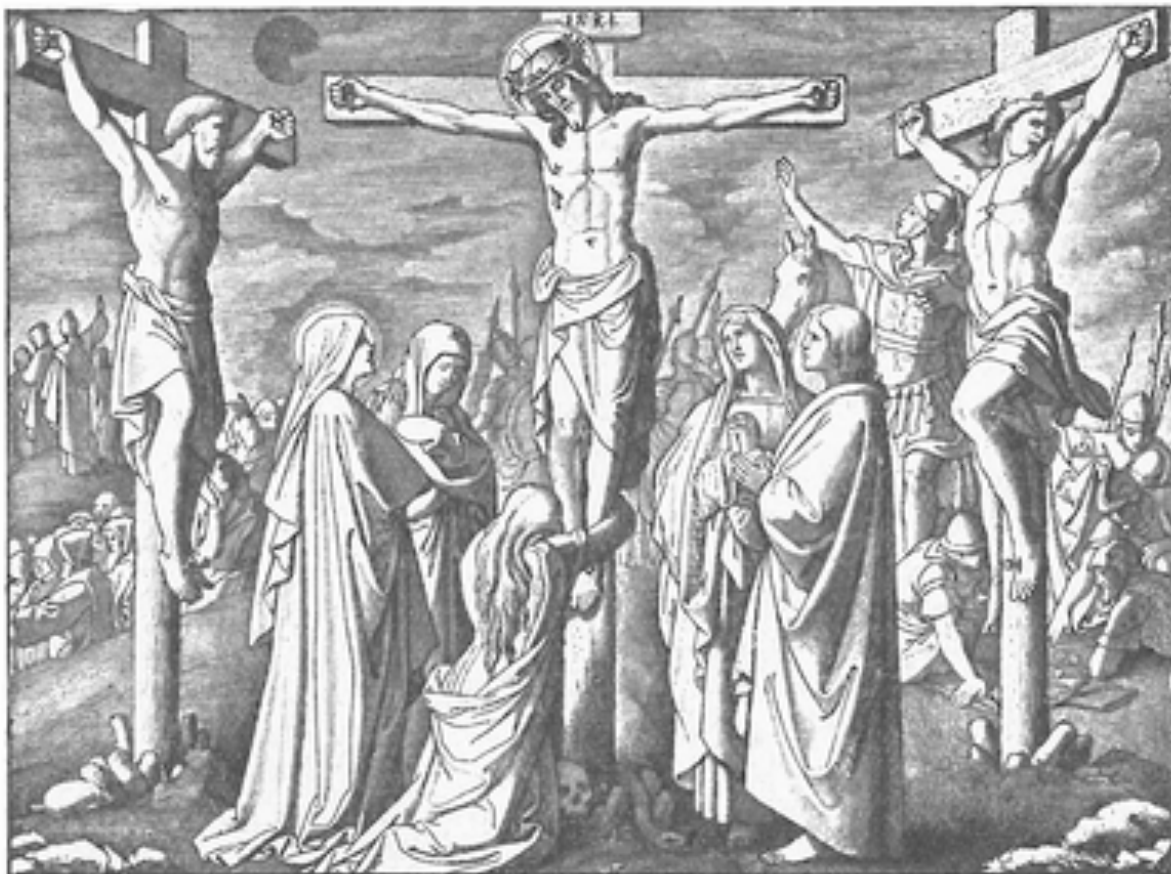
Také jeden z lotrů, kteří byli ukřižováni s Ježíšem, rouhal se jemu a pravil: „Jsi-li ty Kristus, pomoz sobě i nám!“ Druhý lotr však mu domlouval a řekl: „Ani ty se Boha nebojíš? My trpíme, co jsme spravedlivě zasloužili; ale tento nic zlého neučinil.“ I prosil Ježíše: „Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého!“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím tobě: Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“

U kříže stála také Maria, matka jeho, a učedník Jan, miláček Pána Ježíše. Když je Ježíš spatřil, řekl matce své: „Hle, syn tvůj!“ a Janovi: „Hle, matka tvá!“ Od té chvíle vzal Jan matku Ježíšovu k sobě.

Když bylo kolem poledne, nastala veliká tma na celé zemi. Trvala až do tří hodin. Asi o třetí hodině odpoledne

zvolal Ježíš silným hlasem: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“

Za chvíli řekl: „Žízním!“ Tu ihned voják jeden namočil houbu v octě, nabodl ji na třtinu a podal ji Ježíšovi k ústům. Když Ježíš okusil octa, řekl: „Dokonáno jest!“ Pak zvolal hlasem velikým: „Otče, v ruce tvé po-

roučím ducha svého!“ Když to řekl, naklonil hlavu a vypustil duši.

A hle, opona chrámová se roztrhla od vrchu až dolů na dvě půle, země se třásla a skály se pukaly. Mnohá těla mrtvých vstala ze hrobův a ukázala se v Jerusalemě. Setník a vojáci, kteří byli na stráž u kříže, ulekli se a pravili: „Jistě tento člověk byl spravedlivý! Jistě byl tento člověk Syn Boží.“

I všechen lid třásl se a bil se v prsa a mlčky se vracel do města.

„Zbodli ruce mé i nohy mé, rozdělili sobě roucha má, a o oděv můj metali los.“ (Žalm 21.)

Umučení Páně.

Krista Pána zbičovali,
z trní korunu mu dali
a na hoře Golgotě
přibili jej v nahotě —
na svatého kříže dřevo —
lotra v pravo, lotra v levo.
Smějí se mu lidé podlí,
Pán Ježíš se za ně modlí.
Nikdo není s Kristem Pánem.
Jenom s apoštolem Janem

Matka pláče pro Syna.
Přišla třetí hodina,
a Pán Ježíš volá v muce:
„Otče, duch můj ve tvé ruce!“
Sklání hlavu, umírá,
slunce tvář si zastírá,
zem se chví a otvírá.
Skály tvrdé pukají,
mrtví z hrobů vstávají,
setník volá: „Jaký žal,
Boží Syn tu dokonat!“

35. Kterak byl Pán Ježíš pohřben.

Poněvadž Pán Ježíš byl ukřižován v pátek, před velikonoční sobotou, přišli Židé k Pilátovi žádat, aby byly kosti

ukřižovaných zlámány, by ukřižovaní nezůstali na kříži
v sobotu velikonoční. Vojáci spřeráželi kosti oběma lotrům.
Když však přišli k Ježíšovi a viděli, že jest již mrtv,

nezlámali kosti jeho. Ale jeden z vojáků probodl kopím jeho bok, a hned vytekla z něho krev a voda.

Josef z Arimathie, bohatý muž a vážený člen vysoké rady židovské, byl tajným učedníkem Ježíše Krista. I šel neohroženě k Pilátovi a prosil jej o tělo Ježíšovo. Pilát mu je daroval.

K Josefovi se přidal i jiný vznešený muž, jménem Nikodem. Oba sňali tělo Ježíšovo s kříže, zavinuli je do čistého plátna a drahocenných vonných věcí. Josef měl zahradu blízko místa, kde byl Ježíš ukřižován. V této zahradě dal si vytesati ve skále hrob pro sebe.

Do tohoto hrobu pochovali mrtvé tělo Ježíšovo a ke hrobu přivalili těžký kámen.

Druhý den přišli nejvyšší kněží a fariseové k Pilátovi žádat, aby dal postavit ke hrobu Ježíšovu stráž, aby učedníci Ježíšovi nevzali snad mrtvé tělo jeho. Pilát dal jim stráž. I postavili ji ke hrobu a kámen hrobový zapečetili.

36. Pán Ježíš vstal z mrtvých.

Třetího dne velmi časně z rána vstal Pán Ježíš z mrtvých a vyšel slavně ze zavřeného hrobu. A hle, nastalo veliké zemětřesení, a anděl Boží sestoupil s nebe. Tvář jeho zářila jako blesk a roucho jeho bylo bílé jako sníh. I odvalil kámen od hrobu a posadil se na něj. Strážci se třásli hrůzou a padli jako mrtví na zem. Když se zpamatovali, vrátili se rychle do Jerusalema a vypravovali nejvyšším kněžím, co se stalo.

Téhož dne časně ráno také některé nábožné ženy šly ke hrobu, nesouce vonné masti, by pomazaly tělo Ježíšovo. Cestou pravily: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?“ Ale když přišly ke hrobu, viděly, že kámen jest odvalen. I vešly do hrobu. Hrob byl prázdný. Tu zjevili se jim dva andělé v běloskvoucím rouchu. Ženy se ulekly. Ale anděl, který stál po pravici, řekl jim: „Nebojte se! Hledáte Ježíše Nazaretského, ukřižovaného; vstal z mrtvých,

není ho tuto. Hle místo, kde jej byli položili! Jděte a povězte učedníkům jeho, že vstal z mrtvých!“

„Nedáš svatému svému viděti porušení.“ (Žalm 15., 10.)

V pátek v hrob byl pochován,
třetí den vstal Kristus Pán.
Sloužit budu Kristu Pánu,
také slavně z mrtvých vstanu.

37. Pán Ježíš zjevil se apoštolům a ustanovil svátost pokání.

Toho dne, kdy Pán Ježíš vstal z mrtvých, byli apoštolé v Jerusalemě shromážděni v jednom večeradle. Dveře zamkli, protože se báli Židů. Když byl večer, Pán Ježíš najednou stál uprostřed nich, takže se ulekli. Ale Ježíš řekl: „Pokoj vám! Jáť jsem, nebojte se!“ Pak ukázal jim ruce své a nohy i bok svůj. Potom jim řekl: „Pokoj vám! Jako mne poslal Otec, i já posílám vás!“ Potom dechl na ně a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého! Kterýmž od-

pustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.“

Kněží hříchy rozhřešují,
tělo Páně proměňují,
slovo Boží rozhlašují,
milost Boží udělují.

38. Ježíš odevzdává Petrovi nejvyšší úřad pastýřský.

Čtyřicet dní po svém vzkříšení byl Pán Ježíš ještě na zemi a zjevoval se svým učedníkům na rozličných místech. Mluvil s nimi o království Božím, to jest o své církvi.

Jednoho dne bylo sedm učedníků Ježíšových pohromadě u jezera Genezaretského. Najednou se jim zjevil Ježíš. Mluvil s nimi a způsobil zázračně, že nalovili hojně ryb.

Potom řekl Petrovi: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mne více nežli tyto?“ Petr odpověděl: „Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.“ Ježíš mu řekl: „Pas beránky mé!“

Potom řekl jemu po druhé: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mne?“ Petr odpověděl: „Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.“ Ježíš řekl: „Pas beránky mé!“

Po třetí tázal se Ježíš: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mne?“ I zarmoutil se Petr a pravil: „Pane, ty víš všecko; ty víš také, že tě miluji.“ Ježíš mu řekl: „Pas ovce mé!“

Jindy zase ukázal se Pán Ježíš učedníkům svým na jedné hoře v Galilei a řekl jim: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Proto jděte a učte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Učte je zachovávatí všecko, co jsem vám přikázal. A aj, já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa. Kdo uvěří a bude pokřtěn, spasen bude, kdo však neuvěří, bude zatracen.“

Církev Kristem založená,
mocí jeho vyzbrojená,
pravdu hlásá, milost dává —
její jsem, toť moje sláva.

39. Pán Ježíš vstoupil na nebesa.

Naposledy ukázal se Ježíš svým apoštolům čtyřicátého dne v Jerusalemě. Přikázal jim, aby z Jerusalema neodcházeli, dokud na ně nesestoupí Duch svatý. Potom aby hlásali evangelium v Jerusalemě, po celém Judsku a Samarsku a až do posledních končin světa.

Když jim to řekl, vyvedl je ven z města na horu Olivetskou. Tu pozdvihl ruce své nad apoštoly a dával jim

požehnání. A hle, v tom, co je žehnal, pozdvihl se před očima jejich a vstoupil na nebesa. Tam sedí na pravici Boží.

Apoštolé klaněli se Ježíšovi a hleděli za ním, až zmizel v oblaku zrakům jejich. Tu dva andělé v bílém rouše se jim ukázali a pravili: „Mužové galilejští, proč tu stojíte a hledíte do nebe? Tento Ježíš, který nyní vzat jest od vás do nebe, přijde zase jednou s nebe tak, jak jste jej viděli na nebe vstupovati.“

I navrátili se apoštolé s velikou radostí do Jerusalema a chválili a velebili Boha.

„Vyzdvihněte se brány věčné, ať vejde král slávy! — Zpívejte Bohu, zpívejte Hospodinu, kterýž vstupuje nad nebesa nebes!“
(Žalm 23. 3. 23.)

40. O seslání Ducha svatého.

Desátý den po nanebevstoupení Páně byla slavnost letnic. Všichni učedníci Pána Ježíše byli shromážděni v Jerusalemě v jednom večeřadle a modlili se. Tu náhle zazněl

s nebe zvuk, jako by přicházel prudký vítr, a naplnil celý dům. I ukázaly se ohnivé jazyky nad hlavou každého z nich. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit rozličnými jazyky.

Tehdy byli v Jerusalemě na slavnosti Židé z rozličných zemí. Když zazněl onen zvuk, sběhlo se jich množství k domu, kde byli apoštolé. A když slyšeli, že apoštolé mluví jazyky těch zemí, z nichž přišli, divili se a pravili: „Aj, zdaliž nejsou tito Galilejští? A kterak my jeden každý slyšíme je mluvit jazykem naším, ve kterémž jsme se zrodili?“

I šel Petr s ostatními apoštoly před zástup a pravil: „Ježíš Nazaretský konal veliké divy a zázraky mezi vámi.

Vy jste jej rukama bezbožnýma na kříž přibíli a usmrtili. Ale Bůh jej vzkřísil z mrtvých. My všichni jsme svědky jeho vzkříšení. On nyní jest povýšen a sedí na pravici Boží a vylil na nás Ducha svatého, jak sami vidíte a slyšíte. Proto vězte všichni, že Bůh tohoto Ježíše učinil Pánem a Spasitelem celého světa.“

Když to slyšeli, byli naplněni v srdci svém lítostí a tázali se Petra: „Co máme činiti?“ Petr jim odpověděl: „Čiňte pokání, a každý z vás dej se pokřtiti ve jménu Ježíše Krista, by mu byly hříchy odpuštěny.“ I dalo se jich pokřtiti na tři tisíce.

Přijď, ó Duše přesvatý,
světla svého bohatý
paprsek rač na nás lít!

41. Kterak apoštolé biřmovali.

Apoštolé kázali horlivě nejprve v Jerusalemě. Bůh činil skrze ně mnohé zázraky, takže věřících bylo čím

dále, tím více. Nepřátelé Ježíšovi hleděli tomu zabrániti. I pronásledovali křesťany, mučili a usmrcovali je. Prvním mučedníkem byl svatý Štěpán; byl ukamenován. Mnozí věřící utekli z Jerusalema jinam. A tito křesťané šířili všude, kam přišli, učení Kristovo.

Jáhen Filip přišel do města Samaří a kázal tam. Velmi mnoho obyvatelův uvěřilo a dalo se pokřtiti.

Když apoštolé v Jerusalemě uslyšeli, že obyvatelé města Samaří uvěřili v Pána Ježíše, vyslali tam Petra a Jana. Když tam přišli, modlili se nad křesťany samarskými, by i oni obdrželi Ducha svatého; neboť ještě na žádného z nich Duch svatý nesestoupil, nýbrž byli toliko pokřtěni ve jménu Páně. Pak vzkládali na ně ruce, a oni přijali Ducha svatého.

Břimování jest svátost, ve které pokřtěný člověk skrze vzkládání ruky biskupovy, mazání svatým křížmem a slova biskupova od Ducha svatého posílněn bývá, aby víru svou statečně vyznával a podle ní živ byl.

42. Kterak apoštolé a nástupcové jejich dále působili.

Apoštolé kázali, jak jim Kristus poručil, v rozličných zemích. Všude zakládali křesťanské obce. Vysvěcovali biskupy, by byli jejich nástupci v těchto obcích, a také kněze světili, aby byli pomocníky biskupů. Tito biskupové a kněží byli duchovními správci věřících a udělovali jim svaté svátosti. Tak nepřestávalo se vykonávati to, co konali apoštolé.

Pán Ježíš ustanovil Petra nejvyšší hlavou všech apoštolův a věřících. Petr kázal nejprve v Jerusalemě, potom v Malé Asii a pak přišel do Říma. V Římě umřel r. 67 jako mučedník; byl ukřižován. V Římě byl zvolen jeho nástupce. A proto jest biskup římský jakožto nástupce Petrův nejvyšší hlavou celé církve. Říkáme mu svatý Otec neb římský papež.

Bože, cos ráčil před tisíci roky
rozžlci otcům víry světlo blahé,
jenžto jsi řídil apoštolů kroky
z východu k naší domovině drahé,
k tobě hlas prosby z této vlasti vane:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!

Na Velehradě bratři ze Soluně,
Cyril a Method kázali nám spásu,
ochranu skytli v církve svatém lůně,
učili národ znáti ctnosti krásu.
Od doby té nám světlo víry plane:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!
